

Takaisinperintä

08.01.2021

Sisällysluettelo

1 Takaisinperintä	1
1.1 Perintätilanne	1
1.1.1 Kohtuullistamisharkinta	1
1.1.2 Perintäaika	4
1.1.3 Erityiskysymyksiä	5
1.1.3.1 EHICin perusteella annetun hoidon kustannusten takaisinperintä	6
1.1.3.2 Opintotuen erityiskysymyksiä	6
1.2 Kuuleminen	8
1.2.1 Ketä kuullaan	8
1.2.2 Miten kuullaan	8
1.3 Oikaiseminen	9
1.4 Takaisinperintäpäätös	9
1.4.1 Sisältö	9
1.4.2 Antopaikka	10
1.5 Takaisinmaksu	11
1.5.1 Perintätavat	11
1.5.2 Osamaksusuunnitelma	13
1.5.3 Kuittaaminen	15
1.5.3.1 Takautuvan etuuden kuittaus	17
1.5.3.2 Kuittauksen määrä ja kesto	17
1.5.3.3 Suojaosuus	18
1.5.4 Nettomäärä	18
1.6 Päätöksen täytäntöönpano	18
1.6.1 Maksukyvyn muutos	19
1.6.2 Vapaaehtoinen velkajärjestely	19
1.6.3 Velkajärjestely	20
1.7 Ulosotto	20
1.7.1 Toimenpiteet	21
1.7.2 Maksut	22
1.8 Kuolinpesältä periminen	22
1.9 Saatavan vanhentuminen	29
1.9.1 Vanhentumisaika 5 vuotta	29
1.9.2 Vanhentumisaika 15 tai 20 vuotta	30
1.10 Perinnästä luopuminen	31
1.10.1 Arviointi	32
1.11 Väärinkäytös	33
1.12 Toimivalta	34

1.13 Erääntyneiden saatavien perintä	35
1.13.1 Perintäkeskuksen tehtävät	35
1.13.2 Perintäkeskuksen vastuulle kuuluvat etuudet	36
1.13.3 Perinnän siirtyminen Perintäkeskukseen	37
1.13.4 Perinnän vastuuyksikkönumeron määräytyminen	38
1.13.5 Työnjako vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä	38
1.13.5.1 Etuuden lakkautus	38
1.13.5.2 Etuus- tai perintäpäätöksen oikaisu	39
1.13.5.3 Perintä kuolinpesältä	39
1.13.5.4 Yksityishenkilön velkajärjestely	40
1.13.5.5 Vapaaehtoinen velkajärjestely	40
1.13.5.6 Toivottomat perinnät	40
1.13.5.7 Saatavan vanhentuminen	41
1.13.6 Toimihenkilön etuuksien perintä	41
1.13.7 Takaussaatavat	41
1.13.8 Työpaikkakassat	41
1.14 Väärän henkilön tilille maksettu etuus ja sen periminen	42
1.14.1 Suorituksen maksaminen oikealle etuudensaajalle	44
1.14.2 Virhesuorituksen perintä, kun virhesuorituksen saajan henkilöllisyys on Kelan tiedossa	45
1.14.3 Virhesuorituksen perintä, kun virhesuorituksen saajan henkilöllisyys ei ole Kelan tiedossa	46
1.14.4 Oikeudellinen perintä	48
1.15 Ulkomaan perintä	48

1 Takaisinperintä

1.1 Perintätilanne

Takaisinperintätilanne syntyy aina, kun etuutta on maksettu aiheettomasti tai määrältään liian suurena. Tällainen tilanne on esimerkiksi, kun

- etuuden myöntämistä koskeva päätös on annettu väärin perustein
- etuudensaajalle myönnetään takautuen muu etuus, jonka vaikutuksen vuoksi ensin myönnetty etuus on maksettu aiheetta tai liian suurena
- etuus päätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet eikä etuudensaaja ole ilmoittanut muutoksesta
- etuus päätöksen antamisen jälkeen olosuhteet ovat muuttuneet ja etuudensaaja on ilmoittanut muutoksesta ajoissa, mutta hakemuksen ratkaisu on Kelassa viipynyt
- etuutta on maksettu ajalta, jolta sen maksaminen olisi pitänyt olla keskeytettynä
- etuutta on maksettu aiheetta enemmän kuin regressivaatimuksen perusteella on palautettu tai
- etuutta on muusta syystä, esimerkiksi ratkaisu-, kirjoitus-, tiedonsiirto- tai laskuvirheen vuoksi, maksettu liikaa.

Lue perintätilanteiden erityiskysymyksistä

- opintotuessa
- eurooppalaisessa sairaanhoitokortissa
- yleisessä asumistuessa

1.1.1 Kohtuullistamisharkinta

[Vilppi](#)

[Kohtuullistaminen](#)

[Vähäinen määrä](#)

[Etuudensaaja on kuollut](#)

[Erityiskysymyksiä](#)

Lähtökohtana on, että liikaa maksettu etuus peritään takaisin. Liikaa maksettu etuus peritään takaisin myös silloin, kun etuudensaaja on kuollut. Tällöin takaisinperintä kohdistetaan kuolinpesään.

Takaisinperintäpäätöstä annettaessa tehdään kohtuullistamisharkinta aina, paitsi vilppitapauksissa.

Vilppi

Jos liikamaksu on syntynyt etuudensaajan tai hänen edustajansa vilpillisestä menettelystä, takaisinperinnästä ei voida luopua eikä takaisinperittävä määrä alentaa kohtuusperusteella. Kohtuullistamisharkintaa ei näissä tapauksissa tehdä. Tieto vilpistä kirjataan liikamaksutyön kommenttiin, ja takaisinperintäpäätöksessä peritään takaisin koko liikamaksu kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä. Yksittäinen vilppi ei estä takaisinperinnästä luopumista vähäisyysperusteella (ks. alla kohta Vähäinen määrä).

Vilpin arviointi perustuu aina tapauskohtaiseen kokonaisarviointiin. Vilpistä on kyse, kun asiakas tai hänen edustajansa on tahallaan tai hyötymistarkoituksessa laiminlyönyt

ilmoitusvelvollisuutensa. Vilpin taustalla on käytännössä aina ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti, mutta ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti ei aina merkitse vilppiä.

Tahallisuus tai hyötymistarkoitus päätellään olosuhteista. Huomiota kiinnitetään siihen, mitä asiakkaan on kohtuudella täytynyt ymmärtää ilmoitusvelvollisuutensa sisällöstä. Merkitystä on esimerkiksi sillä, mitä tietoja asiakkaalle on annettu ilmoitusvelvollisuudesta, onko kyse asiakkaan näkökulmasta selkeästä vai vaikeaselkoisesta tilanteesta, onko asiakas toistuvasti laiminlyönyt ilmoitusvelvollisuutensa, mistä tieto ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä on tullut ilmi jne. Tyhjentävää luetteloa ei tältä osin ole mahdollista antaa, vaan kyse on lopulta aina tapauskohtaisesta kokonaisarviointista. Myös piittamattomuus tai välinpitämättömyys ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta voi merkitä vilppiä. Jos voidaan todeta, että ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin taustalla on pikemminkin väärinymmärrys kuin pyrkimys yrittää hyötyä ilmoitusvelvollisuuden noudattamatta jättämisestä, ei kyse ole vilpistä.

Tietoa ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin syistä voidaan saada myös asiakkaan liikamaksukuulemiseen antamasta vastauksesta. Asiakkaan vastaus ei kuitenkaan yksin ole ratkaiseva arvioitaessa vilpin olemassaoloa. Asiakasta voidaan tarvittaessa kuulla myös ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnin tahallisuudesta ja hyötymistarkoituksesta.

Mikäli kohtuullistamisharkintaa ei ole tehty vilpin perusteella, tulee tämä kirjata päätöksen perusteluihin. Perusteluissa tulee myös avata, miksi asiakkaan menettelyä ja ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntiä on pidetty vilpillisenä.

Jos kyse on vilpistä, voi kyse olla myös [väärinkäytöksestä](#). Tarvittaessa takaisinperintäasian käsittelijän tulee käynnistää väärinkäytösasian selvittäminen väärinkäytösprosessin mukaisesti.

Väärinkäytösasian selvittäminen on voitu aloittaa jo ennen takaisinperintäasian käsittelyä. Tällöin tulee luonnollisesti kiinnittää erityistä huomiota vilpin arviointiin. Mahdollisen väärinkäytöksen selvittäminen ei poista velvollisuutta arvioida itsenäisesti, onko liikamaksu syntynyt vilpillisestä menettelystä. Jos kohtuullistamisharkintaa ei tehdä, tulee se aina perustella päätöksessä vilpillä eikä sillä, että asiakkaan mahdollista väärinkäytöstä on ryhdytty selvittämään.

Ks. poikkeukset: [Vähäinen määrä](#) sekä Perinnästä luopuminen.

Lue lisää etuudensaajan edustajasta: Etuusohje > Kuka voi hakea

Kohtuullistaminen

Takaisinperinnästä voidaan luopua kokonaan tai sen määrää voidaan alentaa, jos etuudensaaja tai hänen edustajansa ei ole menetellyt vilpillisesti ja alentaminen tai luopuminen katsotaan kohtuulliseksi. Kohtuullistamisharkinta tehdään aina, vaikka etuudensaaja ei olisikaan vastustanut takaisinperintää tai vastannut kuulemiseen.

Kun harkitset takaisinperinnän kohtuullistamista, selvitä etuudensaajan kokonaistilanne. Kirjaa Oiwaan liikamaksutyön kommenttiin etuudensaajan kokonaistilanne, kohtuullistamisharkinnan johtopäätös ja perustelut.

Harkinnassa otetaan huomioon:

- etuudensaajan sosiaalinen asema kuten huoltovelvollisuus
- etuudensaajan taloudellinen asema kuten toimeentuloedellytykset
- onko etuudensaaja menettänyt liikasuorituksen vuoksi jonkin muun etuuden

- jokin muu edellisiin verrattava kohtuullistamisperuste.

Kohtuullistamisharkinnassa etuudensaajan sosiaalinen ja/tai taloudellinen tilanne tai muun etuuden menettäminen tai näihin verrattava syy on yksinäänkin riittävä peruste luopua takaisinperinnästä kokonaan tai alentaa takaisinperittävää määrää.

Kohtuullisuutta arvioitaessa voidaan lisäksi ottaa huomioon Kelan, viranomaisen tai muun vastaavan tahon myötävaikutus liिकासuoritukseen sekä liिकासuorituksesta kulunut aika. Kuntoutusetuuksien kohdalla tulee lisäksi ottaa huomioon kuntoutusprosessin turvaaminen. Yksistään näiden seikkojen perusteella takaisinperinnästä ei kuitenkaan voida luopua kokonaan eikä perittävää määrää alentaa.

Sosiaalista asemaa arvioitaessa katsotaan etuudensaajan perhetilannetta. Sosiaalinen asema heijastuu paljolti myös etuudensaajan toimeentuloedellytyksiin. Taloudellista asemaa arvioitaessa otetaan huomioon etuudensaajan esimerkiksi kuulemisen yhteydessä esittämät selvitykset tuloistaan ja menoistaan. Arvioitaessa tulotasoa käytetään myös Kelassa olevia tietoja tuloista ja niiden kestosta. Tulorekisteritietoja ja keskeneräisten verotustietojen kyselyä voi käyttää arvion tukena. Tällä perusteella arvioidaan hänen toimeentulotasonsa pysyvyys. Arvioitaessa toimeentulotason pysyvyyttä katsotaan, miten kauan nykyinen tilanne kestää, ja onko ansaintamahdollisuuksien paranemista tiedossa tulevaisuudessa. Jos taloudellisen aseman todetaan olevan pitkäaikaisesti heikko, on edellytyksiä kohtuullistaa takaisinperintää.

Kela on huolehtinut perustoimeentulotuen täytäntöönpanosta 1.1.2017 lukien. Aiemmin täytäntöönpanosta ovat huolehtineet kunnat. Muutoksen myötä tieto perustoimeentulotukiasiakkuudesta on aina Kelassa käytössä. Perustoimeentulotuki on viimesijainen taloudellinen tuki, johon turvaudutaan, kun toimeentulosta ei voida huolehtia millään muulla keinolla. Käytännössä perustoimeentulotukiasiakkuus viittaa asiakkaan heikkoon taloudelliseen asemaan vahvemmin kuin mitään muuta sosiaalietuutta koskeva asiakkuus. Tällaisen asiakkaan kohdalla perinnästä luopumiselle joko kokonaan tai osittain on yleensä vahvat perusteet varsinkin, jos toimeentulotuen tarvetta ei arvioida väliaikaiseksi.

Alle 16-vuotiaan vammaistuen takaisinperinnän kohtuullistaminen harkitaan sen henkilön olosuhteiden perusteella, joka vastaa tuen takaisinmaksusta (esimerkiksi lapsen edunvalvoja, huoltaja, muu henkilö). Ks. Takaisinmaksu.

Vähäinen määrä

Jos liikaa maksettu määrä on vähäinen, takaisinperinnästä voidaan luopua. Liikamaksua pidetään yleensä vähäisenä, jos se on enintään 150 euroa. Liikamaksun määrän vähäisyydestä huolimatta sen perinnästä ei kuitenkaan luovuta, jos etuudensaajalle on hänestä johtuvasta syystä toistuvasti maksettu liikaa etuuksia.

Ks. vähäinen määrä opintotuen tulovalvonnassa.

Etudensaaja on kuollut

Jos etuudensaaja on kuollut, takaisinperintäratkaisu tehdään vakuutuspiirissä tai vastuuyksikössä kertamaksulla ja siirretään asia tämän jälkeen Perintäkeskukselle. Perintäkeskus hoitaa kuolinpesän varallisuusaseman selvittämisen ja tekee siitä aiheutuvat toimenpiteet. Ks. lisää kuolinpesältä perimisestä (Takaisinperintä > Kuolinpesältä periminen).

Sen sijaan, jos kumoamisen taustalla on takaisinperintäpäätöksen puutteellinen sisältö, lasketaan perintäaika yleensä alkuperäisestä takaisinperintäpäätöksestä.

Esimerkki

Muutoksenhakuelin kumoo Kelan 1.9.2020 antaman takaisinperintäpäätöksen liikamaksuajalta 1.1.2013 – 31.12.2017 ja määrää asian uudelleen käsiteltäväksi. Kelan päätöksestä ei ilmennyt, mikä osa liikamaksusta oli mahdollisesti vanhentunutta.

Kela antaa uuden takaisinperintäpäätöksen 1.3.2021. Takaisinperintäasian käsittely on jatkunut yhdenjaksoisesti 1.9.2020 annetun takaisinperintäpäätöksen jälkeen. Tämän vuoksi viiden vuoden perintäaika lasketaan 1.9.2020 annetun päätöksen perusteella. Takaisinperintäpäätöksellä 1.3.2021 voidaan siis periä takaisin 1.9.2015 ja sen jälkeen maksetut etuuserät.

Jos takaisinperintäpäätöstä oikaistaan *asiavirheen* vuoksi, lasketaan viiden vuoden perintäaika oikaistusta eli alkuperäisestä takaisinperintäpäätöksestä. Merkitystä ei ole sillä, oikaistaanko päätöstä eduksi vai vahingoksi.

Esimerkki

Asiakkaalle on syntynyt liikamaksua ajalta 1.1.2014 – 31.12.2016. Takaisinperintäpäätös on annettu 1.6.2018. Myöhemmin ilmenee, että perustepäätöksessä on asiavirhe ja perustepäätöstä oikaistaan asiakkaan eduksi. Liikamaksun määrä pienenee.

Koska perustepäätöstä, johon takaisinperintäpäätös perustui, ei enää ole, on uusi takaisinperintäpäätös annettava. Takaisinperintäpäätös annetaan 30.9.2020. Viiden vuoden perintäaika lasketaan 1.6.2018 annetusta päätöksestä.

Esimerkki

Asiakkaalle on syntynyt liikamaksua ajalta 1.1.2014 – 31.12.2016. Takaisinperintäpäätös on annettu 1.6.2018. Myöhemmin ilmenee, että perustepäätöksessä on asiavirhe ja perustepäätöstä on oikaistava asiakkaan vahingoksi. Muutoksenhakuelin poistaa perustepäätöksen ja samalla poistuu myös takaisinperintäpäätös. Kela antaa uuden perustepäätöksen ja liikamaksun määrä kasvaa.

Koska perustepäätöstä, johon takaisinperintäpäätös perustui, ei enää ole, on uusi takaisinperintäpäätös annettava. Takaisinperintäpäätös annetaan 30.9.2020. Viiden vuoden perintäaika lasketaan 1.6.2018 annetusta päätöksestä.

1.1.3 Erityiskysymyksiä

1.1.3.1 EHCin perusteella annetun hoidon kustannusten takaisinperintä

Kansaneläkelaitos voi ryhtyä toimenpiteisiin eurooppalaisen sairaanhoitokortin perusteella saadusta hoidosta valtiolle aiheutuneiden kustannusten perimiseksi kyseiseltä sairaanhoitokorttia käyttäneeltä, jos hän on käyttänyt korttia, vaikka hän tiesi tai hänen olisi pitänyt tietää, ettei hän saa sitä käyttää. (Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta ([1201/2013 22 § 1 momentti](#)))

Kustannusten perinnästä voidaan luopua joko kokonaan tai osittain, jos tämä katsotaan kohtuulliseksi tai sairaanhoitokortin käytöstä valtiolle aiheutuneiden kustannusten määrä on vähäinen. Lisäksi perinnästä voidaan luopua kustannusten perintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen myös silloin, kun perintää ei henkilön taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan saatavaan nähden kohtuuttomat kustannukset. ([Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta 1201/2013 22 § 2 momentti](#))

Perintää koskeva lainvoimainen tuomio saadaan panna täytäntöön kuten lainvoimainen tuomio. (Laki rajat ylittävästä terveydenhuollosta ([1201/2013 22 § 3 momentti](#)))

Jos havaitset todennäköisen kortin vilpillisestä ja oikeudettomasta käytöstä syntyneiden sairaanhoitokustannusten mahdollisuuden, ota viipymättä yhteys terveysosastolle (eushoito@kela.fi) toimintaohjeiden saamiseksi.

1.1.3.2 Opintotuen erityiskysymyksiä

Opintotuen tulovalvonta, tukivuodesta 2008 lähtien

Vuodelta 2008 tai sitä myöhemmältä ajalta maksetun, vuositulorajan (vapaan tulon) ylityksestä johtuvan opintorahan ja asumislisän liikamaksu lasketaan ja peritään takaisin opintotukilain (OTL 65/1994 17 ja 27 §) mukaan seuraavasti. Vuositulon ylittäessä vapaan tulon, ylityksen jokaista alkavaa 1 310 euroa kohden peritään takaisin yhden kuukauden opintoraha ja asumislisä. Perintä kohdistetaan siten, että ensin peritään takaisin kyseisen kalenterivuoden viimeisen tukikuukauden opintotuki ja sen jälkeen aikajärjestyksessä taaksepäin niin monen tukikuukauden tuki kuin on tarpeen. Jos ylitys on esimerkiksi 1 500 euroa, tällöin peritään takaisin kahden kuukauden opintotuki. Jos tukea on maksettu syys-joulukuulta, joului- ja marraskuun opintotuki peritään takaisin. Takaisinperittävä määrä on kuitenkin enintään kalenterivuodelta maksettujen opintorahojen ja asumislisien yhteismäärä.

Jos vuositulorajan ylitys on enintään 220 euroa, liikaa maksettua tukea ei peritä takaisin. Jos ylitys on suurempi ja jos liikaa maksettu opintotuki ja siihen lisätty 7,5 prosentin korotus on yhteensä enintään Kelassa päätetyn vähäisen määrän rajan, tuen takaisinperinnästä luovutaan vähäisen määrän vuoksi. Käytännössä muiden syiden perusteella takaisinperinnästä ei yleensä voida luopua osittain eikä kokonaan, koska opiskelijan itsensä on huolehdittava siitä, ettei hän nosta liikaa tukea.

Korotus

Takaisinperittävään määrään tehdään 7,5 prosentin korotus.

Kela tekee opintotuen tulovalvonnan vuosittain. Siinä käytetään verohallinnolta saatuja tietoja vuosituloista. Näin ollen tulovalvonta tehdään kunkin kalenterivuoden verotuksen valmistumisen jälkeen.

Tulovalvonnan suhde muulla perusteella tehtävään takaisinperintään

Jos tulovalvonnan (uudelleenkäsitteilypyynnön) yhteydessä käy ilmi, että tuensaajalle on myös muusta syystä kuin vuositulojen vuoksi (esim. palkallinen harjoittelu) maksettu liikaa opintotukea, muusta syystä johtuvan liikamaksun takaisinperintä pitää ratkaista ensin ja tulovalvonta tehdään vasta tämän jälkeen.

Jos tulovalvonnessa perintä kohdistuisi sellaisen kuukauden tukeen, jonka takaisinperinnästä (perintä muusta syystä) on jo aikaisemmin tehty päätös, tukea ei tulovalvonnessa peritä uudelleen, vaikka tuen perinnästä olisi aikaisemmin luovuttu. Tulovalvonnessa voidaan periä vain se osa kuukauden tuesta, johon ei kohdistu muuta takaisinperintää.

Jos koko kuukauden tuki on muulla perusteella päätetty periä takaisin tai sen perimisestä on luovuttu kokonaan, tulovalvonnessa takaisinperintä kohdistetaan ajallisesti tätä aiempaan tukikuukauteen. Jos tulovalvonnessa takaisin perittävän kuukauden tuella on aiemmin kuitattu muuta takaisinperintää, se ei vähennä tulovalvonnan perintää, koska kuitattu tuki on kuitenkin opiskelijan saamaa tukea.

Lue lisää
opintotuen tulovalvonnasta

Opintolaina

Kun lainansaaja on laiminlyönyt opintolainan koron tai lyhennyksen maksamisen ja Kela on maksanut opintolainan pankille valtiontakauksen perusteella, Kela periä takausvastuusaatavan takaisin lainansaajalta joko vapaaehtoisella maksusopimuksella tai ulosottoteitse.

Takausvastuusaatavasta peritään 4 prosentin vuotuista korkoa. Korkotuellisena myönnetyn opintolainan korko voidaan alentaa takausvastuusuorituksen tapahtuessa opintolainoista perittävän enimmäiskoron tasalle, mikäli lainansaajan maksuvaikeudet ovat johtuneet työttömyydestä, sairaudesta tai muusta vastaavasta syystä.

Kela voi myöntää velalliselle maksuaikaa tai käyttää muita maksujärjestelyjä, jos siihen on lainansaajan maksukykyyn liittyvä perusteltu syy tai jos niiden avulla voidaan turvata saatavan takaisinmaksu.

Kela myöntää maksuvapauden aina, jos lainansaaja kuolee. Maksuvapautus voidaan myöntää kokonaan myös, jos velallinen on pysyvästi työkyvytön tai on ollut työkyvytön yhteensä vähintään viisi vuotta ja takaisinperintä olisi velallisen taloudellinen tilanne ja muut olosuhteet huomioon ottaen kohtuutonta.

Maksuvapautus voidaan myöntää osittaisena silloin, kun lainansaajan taloudellinen tilanne on heikentynyt pitkään kestäneen työttömyyden, sairauden tai muun syyn vuoksi siten, että lainan takaisinperintä kokonaan olisi kohtuutonta.

Kela voi luopua takaussaatavan perinnästä kokonaan, kun jäljellä olevan saatavan määrä on vähäinen, kun perintää ei ole tarkoituksenmukaista jatkaa velallisen taloudellinen tilanne huomioon ottaen tai kun perintätoimien jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevan saatavan määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.

1.2 Kuuleminen

Asianosaisen kuuleminen takaisinperintäasiassa perustuu hallintolakiin (34-36 §).

Lue lisää kuulemisesta

1.2.1 Ketä kuullaan

Asianosaisena kuullaan yleensä etuudensaajaa. Jos etuudensaajalle on määrätty edunvalvoja, kuullaan myös häntä. Jos etuuden nostaa muu henkilö kuin edunvalvoja, häntä kuullaan tilanteesta riippuen. Jos kysymyksessä on työnantajalle maksettu työmarkkinatuki, sairausvakuutuksen päivärahaetus tai kuntoutusraha, takaisinperintäasiasta kuullaan myös työnantaja.

Alle 16-vuotiaan vammaistuen takaisinperinnässä kuullaan aina sitä, jolle tukea on maksettu virheellisesti tai liikaa. Jos lapsi on otettu huostaan ja tuki peritään takaisin perhehoitajalta, kuullaan sekä perhehoitajaa että kunnan sosiaalihuollon toimielintä.

Yleisen asumistuen takaisinperinnässä kuullaan ruokakunnan edustajaa eli tuen hakijaa.

Jos etuuden saaja on kuollut, mutta häntä on ehditty kuulla liikamaksusta ennen kuolemaa, kuolinpesää ei tarvitse kuulla. Jos etuudensaajaa ei ole ehditty kuulla, takaisinperinnästä on kuultava kuolinpesän edustajaa, jona toimii yleensä perukirjassa mainittu kuolinpesän hoitaja, esim. eloonjäänyt puoliso, pesän osakas tai muu henkilö. Jos kuolinpesän hoitaja ei ole tiedossa, takaisinperintäasiassa on käännyttävä pesän osakkaan puoleen.

Katso lisää
Takaisinmaksu
Kuolinpesältä periminen

1.2.2 Miten kuullaan

Takaisinperinnästä kuullaan ennen takaisinperintäasian ratkaisemista ja takaisinperintäpäätöksen antamista. Kuuleminen suoritetaan yleensä kirjallisesti. Jos kuuleminen suoritetaan suullisesti, sen sisältö on dokumentoitava täsmällisesti Oiwaan yhteydenoton lisätietokenttään. Kirjattu yhteydenotto liitetään kyseiseen liikamaksutyöhön ja tarvittaessa vapautetaan liikamaksutyö odottamasta (Lue lisää kuulemisesta Liikamaksu-prosessikuvauksesta)

Kuulemiselle asetetaan määräaika. Etuudensaajalle / hänen edustajalleen selvitetään liikamaksuun johtaneet seikat ja liikamaksun määrä. Etuudensaajalla / hänen edustajallaan on mahdollisuus antaa vastineensa asiaan. Kuuleminen katsotaan suoritetuksi, kun etuudensaajalle/hänen edustajalleen on varattu tilaisuus tulla kuulluksi. Takaisinperintää koskeva asia ratkaistaan, vaikka asianomainen vastustaisi takaisinperintää.

Etuudensaajaa on kuultava uudelleen, jos takaisinperintäpäätös annetaan vasta pitkän ajan kuluttua kuulemisen jälkeen.

- Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi silloin, kun etuudensaajaa on ehditty kuulla takaisinperinnästä, mutta hän valittaa liikamaksun perusteena olevasta

etuuspäätöksestä ennen takaisinperintäpäätöksen antamista. Valitusasian käsittelyn jälkeen etuudensaajalle lähetetään uusi kuulemiskirje.

- Tällainen tilanne voi syntyä myös silloin, kun takaisinperintäasian käsittely on viivästynyt muusta syystä. Uudelleen kuuleminen voidaan tällöin suorittaa suullisesti.
 - Esimerkki 1
 - Esimerkki 2
 - Esimerkki 3

Kuulemiseen voi vastata kirjallisesti, suullisesti tai lähettämällä viestin asiointipalvelussa (Viestit ja liitteet > Liikamaksu- ja perintäasiat > Selvitys liikamaksusta

Katso myös
kuuleminen opintotuen tulovalvonnassa

1.3 Oikaiseminen

Kun etuutta on maksettu liikaa virheellisen päätöksen perusteella, liikamaksun takaisinperiminen edellyttää, että päätös oikaistaan ennen takaisinperintäasian ratkaisemista.

Lue lisää päätöksen oikaisemisesta ja poistamisesta.

1.4 Takaisinperintäpäätös

Takaisinperinnästä annetaan kirjallinen päätös. Kun takaisinperinnästä luovutaan kokonaan, päätös annetaan, jos etuudensaaja tai hänen edustajansa on tietoinen takaisinperinnän vireilläolosta. Pääsääntöisesti takaisinperinnästä luovutaan tarvittaessa jo etuuspäätöksen antamisen yhteydessä (esim. vähäinen määrä, ei toistuvuutta tai vilppiä).

Takaisinperintäpäätös voidaan antaa, kun kuulemiselle varattu määräaika on kulunut umpeen. Jos asiakkaalta on tullut vastaus kuulemiseen jo ennen määräajan umpeutumista, tulee määräaika odottaa loppuun ennen takaisinperintäpäätöksen antamista. Takaisinperintäpäätöstä ei kuitenkaan anneta, jos etuudensaaja on valittanut etuuspäätöksestä, johon liikamaksut perustuvat. Tässä tapauksessa takaisinperintäpäätös annetaan vasta, kun valitus on ratkaistu ja etuuspäätös on tullut lainvoimaiseksi. Takaisinperintäpäätös annetaan valituksen vireilläolosta huolimatta, jos liikamaksun perinnälle säädetty määräaika (viisi vuotta etuuden maksamisesta) uhkaa mennä umpeen ennen kuin valitus on käsitelty ja etuuspäätös on tullut lainvoimaiseksi.

Jos kyse on RAKE-järjestelmällä käsiteltävän etuuden (osa eläkkeistä ja eläkkeen osista, vammaisetuus tai ruokavaliokorvaus) takaisinperinnästä, takaisinperintäpäätös annetaan aina etuuspäätöksen lainvoimaiseksi tulon jälkeen.

Lue myös
opintotuen päätösehdotuksesta

1.4.1 Sisältö

Takaisinperintäpäätöksestä ja sen liitteistä tulee ilmetä

- liikamaksun syy
- etuuspäätös tai muutoksenhakuasteen päätös, johon takaisinperintäpäätös perustuu
- ilmoitusvelvollisuuden laiminlyöntitapauksissa seikka, josta olisi pitänyt ilmoittaa
- jos kohtuullistamisharkintaa ei ole tehty vilpin vuoksi, maininta asiasta perusteluineen
- etuuden oikeat maksuperusteet
- liikamaksun kertymisaika
- liikamaksun määrä
- takaisinperittävä määrä
- takaisinmaksutavat ja
- lainkohdat, johon
 - ilmoitusvelvollisuus perustuu
 - takaisinperintä perustuu.

Takaisinperintäpäätös on perusteltava tarvittaessa yksilöllisesti.
Takaisinperintäpäätökseen liitetään ohjelmallisesti valitusosoitus.

1.4.2 Antopaikka

Etuuden takaisinperinnästä antaa päätöksen se vakuutuspiiri, johon etuudensaaja kotipaikkansa mukaan kuuluu. Tästä poikkeuksena ovat seuraavat tilanteet:

- Yleisen asumistuen takaisinperintäpäätöksen antaa se vakuutuspiiri, jonka alueella tuensaajan asunto sijaitsee. Kun liikaa maksettua tukea ei peritä hakijalta vaan muulta ruokakunnan jäseneltä, hänelle annetaan takaisinperinnästä oma valituskelpoinen päätös. Päätöksen antaa Perintäkeskus.
- Opintotukea koskevan takaisinperintäpäätöksen antaa tuensaajan oppilaitoksen mukainen opintotuen vastuuyksikkö. Vastuuyksikkö voi olla Eteläinen, Itäinen, Keskinen ja Pohjoinen vakuutuspiiri.
- Koulumatkatuen takaisinperintäpäätöksen tekee oppilaitoksen päätoimipisteen sijaintipaikkakunnan mukaan määräytyvä vakuutuspiiri.
- Maahanmuuttajan erityistuen vastuuyksikkö antaa erityistuesta takaisinperintäpäätöksen.
- Perhe-eläkkeestä, 16 vuotta täyttäneen vammaistuesta, ruokavaliokorvauksesta ja sotilasavustuksesta antaa takaisinperintäpäätöksen vakuutuspiiri/toimisto, jonne etuuden ratkaisu on kullakin alueella keskitetty.
- Jos vakuutuspiiri ratkaisee työn tasaamisen vuoksi toisen vakuutuspiirin hakemuksen ja ratkaisun yhteydessä syntyy liikamaksua, hakemuksen ratkaiseva vakuutuspiiri antaa myös liikamaksusta takaisinperintäpäätöksen.
- KV-keskus antaa ulkomailla asuvien henkilöiden osalta päätöksen eläkkeiden ja eläkkeen osien sekä alle 16 vuotta täyttäneen vammaistuen takaisinperinnästä.
- Työpaikkakassat antavat päätöksen vastuullensa kuuluvien asiakkaiden sairausvakuutuslain mukaisten etuuksien takaisinperinnästä.
- Työkyvyttömyyseläkkeiden ratkaisukeskus antaa päätöksen, kun takaisinperintäasia koskee oikeutta työkyvyttömyyseläkkeeseen tai terveysosaston ratkaisemaa työterveyshuollon korvausta.
- Läntinen vakuutuspiiri antaa takaisinperintäpäätöksen seuraavista Kelan toimihenkilölle liikaa maksetuista etuuksista: erityishoitoraha, erityiskorvattavat lääkkeet, kuntoutusetuudet, 16-vuotta täyttäneen vammaistuki, perhe-eläke, perhe-etuudet, sairauspäiväraha, sotilasavustus, työttömyysetuudet ja yleinen

asumistuki. Jos työsuhteessa oleva toimihenkilö on kuntoutustuella, Länsi-Suomen vakuutuspiiri tekee takaisinperintäpäätöksen eläkkeensaajan hoitotuesta ja asumistuesta.

Lue lisää toimihenkilön etuusasioiden hoidosta.

1.5 Takaisinmaksu

Keneltä peritään

Liikaa maksettu etuus peritään takaisin etuudensaajan tuloista. Esimerkiksi lapsilisän liikamaksu peritään takaisin lapsilisän saajan tuloista ja eläkkeen liikamaksu peritään eläkkeensaajan tuloista.

Liikamaksu peritään takaisin saajalta itseltään, vaikka etuus olisikin maksettu esimerkiksi toimeentulotuen ennakkona Kelalle tai muusta syystä kunnan sosiaalihuollon toimielimelle. Yksityisen hoidon tuki peritään takaisin tuen hakijalta, vaikka se olisi maksettu päivähoidon tuottajalle.

Jos sairausvakuutuslain mukainen päivärahaetus on maksettu työnantajalle, liikamaksu peritään takaisin työnantajalta (SVL 1224/2004 7 luku 4 §), kuten myös työnantajalle maksettu työterveyshuollon korvaus.

Jos liikamaksusta on vastuussa useampi kuin yksi henkilö, Kela voi periä koko takaisinperintäsaatavan keneltä tahansa yhteisvastuulliselta velalliselta, jonka jälkeen yhteisvastuulliset velalliset selvittävät keskinäiset velkasuhteensa. Henkilöiden yhteinen velkavastuu voi perustua esim. vahingonkorvaus- tai rikosoikeudelliseen velvoitteeseen tai useammalle henkilölle myönnetyn etuuden (esim. yleinen asumistuki) liikamaksuun.

Jos etuudensaaja on kuollut, liikamaksu peritään kuolinpesän varoista ja kaikki perintään liittyvät toimenpiteet kohdistetaan kuolinpesään. Kuolinpesän osakas ei pääsääntöisesti vastaa kuolinpesän velasta. Ks. tarkemmin kuolinpesältä perimisestä.

Katso myös erityismenettelyt

- yleisessä asumistuessa (ruokakunnan jäseneltä periminen)
- yleisessä asumistuessa (vuokranantajalta periminen)
- alle 16-vuotiaan vammaistuessa
- äitiysavustuksessa
- koulumatkatuessa

1.5.1 Perintätavat

Liikamaksun takaisinperinnässä käytetään seuraavia perintätapoja ensisijaisuusjärjestyksessä:

1. kertamaksu tai kertamaksu ja kuittaaminen samanaikaisesti
2. kuittaamalla samasta tai rinnasteisesta etuudesta
3. kuittaamalla muusta etuudesta asiakkaan antamalla suostumuksella
4. osamaksusuunnitelma
5. ulosotto

Kertamaksulla tarkoitetaan sitä, että asiakas maksaa koko velan kerralla eräpäivään mennessä.

Kertamaksu ja jatkuva kuittaus samanaikaisesti tarkoittaa sitä, että samassa päätöksessä on kaksi perintätapaa. Jos velkaa ei ole maksettu kertamaksun eräpäivään mennessä, niin kuittaus käynnistyy ja perintä jatkuu kuittaamalla.

Takaisinperintäpäätöstä annettaessa voidaan käyttää vain kertamaksu tai kertamaksu ja kuittaus –perintätapaa. Olemassa oleva kuittausmahdollisuus tulee aina hyödyntää.

Ensisijaisuusjärjestyksestä voidaan poiketa perustellusta syystä. Liikamaksu peritään pääsääntöisesti takaisin kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä, ja sen suorittamiseen varataan kohtuullinen aika.

Jos asiakas ei pysty maksamaan saatavaa takaisin kertamaksuna, tutkitaan kuittausmahdollisuudet. Kuittausmahdollisuudet pyritään perinnässä hyödyntämään tehokkaasti, koska kuittaaminen on perintätapana verrattain varma ja kustannuksiltaan edullinen tapa periä saatava takaisin. Kuittaaminen voidaan ilman asiakkaan suostumusta kohdistaa etuuteen, josta liikamaksu on syntynyt ja siihen rinnastettavaan etuuteen. Näissä tapauksissa asiakasta kuullaan liikamaksun kuittaamisesta (hallintolaki 34 §). Asiakkaan suostumuksella liikamaksu voidaan kuitata myös muusta asiakkaalle maksettavasta etuudesta.

Jos asiakkaalla ei ole maksussa etuutta, josta saatavaa voitaisiin kuitata, eikä hän pysty maksamaan perittävää määrää kerralla, voi asiakas tehdä osamaksusuunnitelman.

Viimesijaisesti saatava peritään takaisin ulosoton kautta.

Alle 16-vuotiaan vammaistukea perittäessä perintätapa määrätään takaisinmaksuvelvollisen olosuhteiden mukaan.

Asiakas voi sopia maksutavasta sekä kirjallisesti että suullisesti. Asiakkaan suullisesti esittämät asiat on kirjattava selkeästi Oiwaan tilanteen mukaan joko yhteydenoton lisätietokenttään tai liikamaksutyön kommenttiin.

Toimeentulotukiasiakkuus ja perintätavat takaisinperintäpäätöstä annettaessa

Etuuden kuittaus ei saa aiheuttaa asiakkaalle tarvetta hakea toimeentulotukea. Toimeentulotuella ei myöskään ole tarkoitus maksaa asiakkaan velkoja. Toimeentulotuessa asiakkaan tulona otetaan huomioon hänen tosiasialliset, käytävissä olevat tulonsa. Jos asiakkaan ensisijaiseen etuuteen kohdistuu kuittaus, vähentää se asiakkaan toimeentulotuessa huomioitavia tuloja ja lisää vastaavasti myönnettävän toimeentulotuen määrää.

Edellä mainituista syistä perintätapana ei saa lainkaan käyttää kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmää, kun takaisinperintäpäätös annetaan toimeentulotukiasiakkaalle. Perintätapana saa käyttää vain kertamaksua. Toimeentulotukiasiakkaalla tarkoitetaan paitsi toimeentulotuen hakijaa myös hänen toimeentulotukilaisissa tarkoitettuja perheenjäseniään. Ks. tästä toimeentulotuen perhekäsityksestä.

Jos asiakkaan toimeentulotukiasiakkuudesta on kulunut ainakin kolme kuukautta tai jos asiakkuuden päättymisestä on kulunut vähemmän aikaa mutta esim. asiakkaan työllistymisen johdosta on ilmeistä, ettei asiakkaalla enää ole toimeentulotuen tarvetta, voidaan kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmää kuitenkin käyttää.

1.5.2 Osamaksusuunnitelma

Vakuutuspiiri antaa asiakkaalle takaisinperintäpäätöksen aina kertamaksuna tai kertamaksun ja kuittauksen yhdistelmänä. Perintäkeskus voi sopia asiakkaan kanssa osamaksusta osamaksusuunnitelmasta.

Perinnässä pyritään saamaan suoritus velalle vapaaehtoisesti, joten Kela suhtautuu lähtökohtaisesti myötämielisesti velan maksamiseen osamaksulla.

Asiakas voi ehdottaa osamaksusuunnitelmaa suullisesti, kirjallisesti tai sähköisesti.

Osamaksuerän kuukausierä ja kesto suhteessa perittävänä olevaan määrään

Perittävää jäljellä	Minimilyhennys	Maksimilyhennysaika
60,00 - 1000,00 euroa	30 euroa/kk	12 kuukautta (1 vuosi)
1000,01 - 2000,00 euroa	50 euroa/kk	24 kuukautta (2 vuotta)
2000,01 euroa tai enemmän	80 euroa/kk	36 kuukautta (3 vuotta)

Maksusuunnitelma tulee laatia siten, että siinä huomioidaan sekä minimilyhennys että maksimilyhennysaika. Molempien ehtojen tulee täyttyä.

Pääsääntöisesti osamaksusuunnitelma tulee laatia yllä olevan taulukon mukaisissa rajoissa. Osamaksusuunnitelma voidaan poikkeuksellisesti tehdä taulukon mukaisista rajoista poiketen siten, että osamaksusuunnitelman kesto voi olla enintään 3 vuotta ja minimierä on vähintään 30 euroa kuukaudessa. Osamaksusuunnitelma tulee sopia siten, ettei velka pääse vanhenemaan.

Eräpäivän siirrosta saman kuukauden aikana on mahdollista sopia. Mahdollista on sopia myös maksuerän siirrosta seuraavan kuukauden yhteyteen. Perustelut tulee kirjata Oiwaan.

Osamaksuun ei suostuta, jos

- saatava on jo ulosotto-perinnässä
- samasta velasta on jo aikaisemmin tehty useampi osamaksusuunnitelma, eivätkä ne ole toteutuneet sovitusti
- asiakkaan perintäasiaa pystytään hoitamaan kuittaamalla samasta tai rinnasteisesta etuudesta

Osamaksusuunnitelma voidaan tehdä kuittaamisen sijasta, jos tiedossa on, että kuitattavan etuuden maksatus loppuu lähikuukausina tai jos velka tulee maksetuksi osamaksulla kuittausta nopeammin.

Määräaikaisesti pienempi osamaksuerä

Osamaksusuunnitelma tulee laatia siten, että velka tulee kokonaisuudessaan maksetuksi Osamaksusuunnitelman kuukausierä ja kesto -kohdan mukaisessa määräajassa. Pääsääntöisesti osamaksusuunnitelma tehdään toistaiseksi voimassa olevalla maksuerällä. Poikkeuksellisesti ja perustellusta syystä osamaksusuunnitelma voidaan tehdä määräajaksi pienemmällä summalla seuraavin ehdoin:

- Asiakkaan kanssa tulee sopia samalla koko velan maksamisesta. Asiakkaan kanssa tulee siis aina sopia samalla myös määräajan jälkeen voimaan tuleva toistaiseksi voimassa oleva maksuerä.

- Määräaikaisuudelle tulee aina olla peruste, jonka päättymisajankohta tulee olla tiedossa (sairausloma, lomautus, tiedossa oleva työllistyminen, vanhempainrahakauden päättymisen, varusmiespalvelun päättymisen, opintojen päättymisen tms.)
 - Vasta työttömäksi jääneen osalta voidaan sopia määräaikainen osamaksusuunnitelma enintään 6 kuukauden ajaksi ilman tiedossa olevaa työllistymisajankohtaa.
- Määräaikainen maksusuunnitelma tehdään perusteen (esim. sairausloman) keston ajaksi.
- Määräaikaisuuden kesto voi olla kuitenkin enintään 6 kuukautta.
 - Poikkeus: Määräaikaisesti pienempi maksuerä voidaan sopia äitiys- ja vanhempainvapaan keston ajaksi, vaikka se ylittäisi 6 kk.
- Minimikuukausierä on 30 euroa/kk.
- Maksamista ei voi lykätä eikä asiakkaalle voi myöntää maksuvapaita kuukausia.

Poikkeus! Asiakkaan kanssa voi sopia, että hänen ei tarvitse maksaa velalle suorituksia varusmies- ja siviilipalveluksen keston ajalta.

Osamaksusuunnitelman muuttaminen

Osamaksusuunnitelmaa voidaan muuttaa perustellusta syystä sen keston aikana asiakkaan ehdotuksen perusteella. Muuttaminen voi koskea kuukausierää tai maksuaikaa. Muuttamisesta huolimatta maksusuunnitelman maksimikesto on 3 vuotta siitä, kun maksusuunnitelma on alkanut. Osamaksusuunnitelmaa ei muuteta, jos osamaksusuunnitelma on jo sovittu enimmäismaksuajalle tai aiemmat osamaksusuunnitelmat eivät ole toteutuneet.

Osamaksusuunnitelman laiminlyönti ja raukeaminen

Osamaksusuunnitelmien toteutumista seurataan ohjelmallisesti.

Jos asiakas laiminlyö osamaksusuunnitelman mukaisen maksuerän maksamisen, niin osamaksusuunnitelma raukeaa. Perintää jatketaan osamaksusuunnitelman raukeamisen jälkeen kuittaamalla, maksukehotuksilla tai ulosoton kautta.

Osamaksusuunnitelman aikana syntyvä uusi velka (uusi liikamaksu)

Asiakkaalle mahdollisesti maksusuunnitelman aikana syntyvää uutta velkaa peritään normaalisti. Asiakkaan ehdotuksesta myös uudelle velalle voidaan tehdä osamaksusuunnitelma.

Vakuutuspiiri vie takaisinperintäpäätökseen aina kertamaksun. Asiakas voi perintäpäätöksen antamisen jälkeen neuvotella osamaksusuunnitelman tekemisestä perintäkeskuksen kanssa.

Perintäkeskuksen vastuulle siirtyneelle uudelle velalle tehtävä osamaksusuunnitelma edellyttää perintäkeskuksen tekemää kokonaisharkintaa. Lisäksi tulee ottaa huomioon takausvastuuperinnän ja elatusapuvelan perinnän ohjeissa mainitut seikat näiden perintälajien osalta.

Erytystä huomiota tulee kiinnittää asiakkaan kokonaisvelan määrään, jonka asiakas on Kelalle velkaa.

Jos asiakkaalla on aiemmasta velasta tehtynä osamaksusopimus ja asiakas noudattaa tehtyä maksusopimusta, ei tällaista velkaa voi ilman asiakkaan suostumusta siirtää ulosottoon.

Asiakkaan kanssa pyritään näissä tilanteissa ensisijaisesti neuvottelemaan suuremmasta kuukausierästä, jotta kokonaisvelka tulisi suoritettua mahdollisimman

pian. Jos asiakkaalla on aiemmasta velasta tehtynä osamaksusopimus ja asiakas noudattaa tehtyä maksusopimusta, ei tällaista velkaa voi ilman asiakkaan suostumusta siirtää ulosottoon.

Riippuen asiakkaan velkamäärästä ja kokonaistilanteesta perintäkeskuksella on kaksi vaihtoehtoista tapaa menetellä:

Vaihtoehto 1.

Asiakkaan kuukausittainen maksuerä jaetaan saatavien suhteessa osamaksusuunnitelmille. Molempien osamaksusuunnitelmien tulee noudattaa yleisiä ohjeita maksuerän suuruudesta ja maksusuunnitelman kestosta.

Vaihtoehto 2.

Asiakkaan maksuerä kohdistetaan yhdelle saatavalle (vanhimmalle saatavalle). Uuden velan maksaminen aloitetaan tilanteesta riippuen myöhemmin, mutta kuitenkin viimeistään vuoden kuluttua. Asiassa viedään seuranta uuteen velkaan. Seuranta tulee viedä 3 kk päähän, jolloin tarkistetaan, että asiakas on noudattanut toiselle velalle tehtyä maksusuunnitelmaa. Jos maksusuunnitelmaa on noudattu, voidaan seuranta viedä pidemmälle ajalle. Myös tämän vaihtoehdon osalta tulee kiinnittää huomiota maksuerän suuruuteen ja siihen, että molemmat velat tulevat maksetuksi maksusuunnitelman kestosta annettujen ohjeiden puitteissa. Minimierä on velalliskohtaisesti 30 euroa.

Osamaksusuunnitelmakirjeeseen YHG06 tulee aina lisätä tieto siitä, että sovitut osamaksusuunnitelmat raukeavat, jos maksut yhdelle velalle laiminlyödään.

Muistuta asiakasta puhelinpalvelussa siitä, että:

- pääsääntöisesti maksukehotukset 1. ja 2. lähetetään vain kerran/velka
- velka peritään ulosoton kautta, jos asiakas laiminlyö osamaksusuunnitelman mukaisen maksamisen
- jos asiakas saa toimeentulotukea, velan vapaaehtoisella maksamisella ei ole vaikutusta toimeentulotuen määrään. Velan vapaaehtoisesta maksamisesta ei huomioida asiakkaan menona toimeentulotukea myönnettäessä.

1.5.3 Kuittaaminen

Jos Kela maksaa etuudensaajalle jotain etuutta, Kela voi kuitata liikamaksun vähitellen tästä etuudesta. Kuittaaminen edellyttää etuudensaajan kuulemista kirjallisesti tai suullisesti tai hänen antamaansa kirjallista tai suullista suostumusta. Takaisinperintäpäätöstä annettaessa kuuleminen on jo hoidettu liikamaksun kuulemiskirjeessä. Jos liikamaksun perintään halutaan käyttää myös etuuden takautuvat korotukset, myös siitä on sovittava etuudensaajan kanssa kuulemalla häntä tai pyytämällä suostumus. Kun kuittaus tehdään muulloin kuin takaisinperintäpäätöstä annettaessa, on etuudensaajaa kuultava tai kuittamiseen oltava etuudensaajan suostumus.

Kuulemisen perusteella kuittaus voidaan tehdä samasta etuudesta, josta liikamaksu on syntynyt sekä toisesta saman lain perusteella maksettavasta etuudesta. Näin ollen sairausvakuutuslain mukaisen etuuden (esimerkiksi sairauspäivärahan) liikamaksu voidaan kuitata toisesta sairausvakuutuslain mukaisesta etuudesta (esimerkiksi äitiyspäivärahasta).

Lisäksi liikamaksu voidaan kuitata kuulemisen perusteella myös sellaisesta etuudesta, joka voidaan rinnastaa etuuteen, josta liikamaksu on syntynyt tai muuhun saman lain perusteella maksettavaan etuuteen. Rinnastettavana etuutena pidetään yleensä samaa lajia olevaa tai samanlaisesta perusteesta johtuvaa etuutta.

Kuittaaminen asiakkaan suostumuksella

Muusta kuin samasta tai rinnasteisesta etuudesta liikamaksu voidaan kuitata vain, jos etuudensaaja/ hänen edustajansa on antanut siihen suostumuksen. Suostumus voidaan antaa kirjallisesti joko lomakkeella tai Kelan asiointipalvelussa (Viestit ja liitteet > Liikamaksu- ja perintäasiat > Etuuden takaisinperinnän maksusuunnitelma) tai suullisesti. Suullinen suostumus tulee kirjata Oiwaan kirjaa yhteydenotto-toiminnolla ja yhteydenotosta luodaan maksujärjestelytyö. Asiakkaalle tulee suullisen suostumuksen yhteydessä lähettää kirje YHI33, jossa kerrotaan mihin asiakas on suullisesti suostunut ja miten kuittaus toteutetaan. Jos asiakkaan suostumus on Kelassa kirjattu/ymmärretty väärin, niin asiakkaan yhteydenoton perusteella kuittaamistapaa voidaan muuttaa tai kuittaus voidaan peruuttaa.

Jos Kela maksaa etuudensaajalle useita etuuksia, joista kuittaus on kuulemisen ja/tai suostumuksen perusteella mahdollista tehdä, kuittaus kohdistetaan ensisijaisesti sellaiseen etuuteen, josta kuitattu raha kirjautuu palautuneeksi ohjelmallisesti. Toissijaisesti kuittaus kohdistetaan etuuteen, josta kuittaus on tehtävä maksuvaatimuksen kautta, koska tällöin palautusraha kirjataan käsin. Maksuvaatimuksen tietoihin on rekisteröitävä takaisinperintäasian viitenumero. Tämä nopeuttaa palautuksen tunnistamista ja kirjausta oikeaan asiaan.

Kuittaus on aina kohdistettava etuudensaajaan omaan etuuteen. Perintää ei saa kuitata toisen henkilön etuudesta, vaikka hän olisi antanut suostumuksensa kuittaamiseen. Poikkeuksena tästä on yleisen asumistuen perintä, johon voidaan kuitata myös ruokakunnan muun jäsenen kuin tuen hakijan etuudesta (yhteisvastuullisuusperuste).

Kuittaaminen ja toimeentulotuki

Kuittaaminen ei saa aiheuttaa asiakkaalle toimeentulotuen tarvetta. Kuittausta ei aloiteta, jos asiakas on toimeentulotuella tai toimeentulotukiperheen jäsen. Kuittausta ei jatketa, jos asiakas tai hänen perheensä alkaa saamaan toimeentulotukea.

Kuittaaminen ja ulosotto

Velkaa voidaan kuitata ulosoton passiiviperinnästä huolimatta. Velka voidaan kuitata myös silloin, jos asiakkaalla on ulosotossa muuta velkaa.

Alle 16-vuotiaan vammaistuki

Kun peritään takaisin alle 16-vuotiaan vammaistuen liikamaksua, kuittaamisesta on kuultava takaisinmaksuvelvollista tai häneltä on pyydettävä siihen kirjallinen suostumus. Tuen liikamaksu voidaan kuitata kuulemisen perusteella takaisinmaksuvelvollisen omasta vammaistukeen rinnastettavasta etuudesta (esimerkiksi kansaneläkkeestä) tai suostumuksen perusteella hänen muusta etuudestaan. Alle 16-vuotiaan tuesta kuittaaminen edellyttää takaisinmaksuvelvollisen kuulemistä. Ks. tarkemmin takaisinmaksuvelvollisista.

1.5.3.1 Takautuvan etuuden kuittaus

Jotta etuuden takautuva maksuerä voitaisiin kuitata, asiakasta tulee kuulla tai asiakkaalta tulee pyytää suostumus kuittamiseen etuus päätöksen antamisen yhteydessä.

Takautuva maksuerä voidaan kuitata pääsääntöisesti kokonaan.

Takautuvan maksuerän kuittaus voidaan suorittaa vireillä olevasta ulosotto-perinnästä huolimatta. Etuuskäsittelijä suorittaa kuittauksen (hoidettava maksuvaatimuksella, jos kuittaus ei muutoin onnistu) ja tekee asiasta toimeksiantotyön Perintäkeskukselle, joka ilmoittaa ulosotolle ohisuorituksesta.

Takautuvaa maksuerää ei pääsääntöisesti saa kuitata, jos asiakkaalla on osamaksusuunnitelma. Tämä perustuu siihen, että asiakkaan kanssa on tehty sopimus siitä, miten velkaa häneltä peritään. Jos takautuvan maksuerän määrä on kuitenkin yli 500 euroa, etuuskäsittelijä pyytää asiakkaalta suostumuksen käyttä takautuva maksuerä velan kuittaukseen. Jos asiakas suostuu, kuitataan takautuva maksuerä ja asiasta tehdään toimeksiantotyö Perintäkeskukseen. Jatkovaa kuittausta ei tässä tilanteessa saa tehdä.

Toimeentulotukiasiakkuus ei estä takautuvan maksuerän kuittamista. Maksussa olevan etuuden kuittauksen toimeentulotukiasiakkuus kuitenkin estää.

Kuuleminen ja suostumuksen pyytäminen voidaan hoitaa puhelimitse.

Kuuleminen ja suostumuksen pyytäminen hoidetaan etuuden vastuuyksikössä.

1.5.3.2 Kuittauksen määrä ja kesto

Kuittauksen vähimmäismäärä on 30 euroa/kk. Kuittauksessa voidaan pitää lähtökohtana 1/3 osan kuittamista maksussa olevasta etuuserästä. Asiakaan taloudellisesta tilanteesta riippuen kuitattava määrä voi olla myös suurempi kuin 1/3 osa.

Arvioitaessa sopivaa kuittauksen määrää voidaan käyttää viitteellisesti apuna osamaksusuunnitelma taulukkoa. Kuittaus voidaan tehdä tapauskohtaisen harkinnan perusteella 36 kuukautta pidemmäksi ajaksi. Velka ei saa kuitenkaan vanhentua kuittauksen aikana.

Jos asiakas on ehdottanut kuittaussuunnitelmaa, joka on esimerkiksi maksuerältään liian pieni perittävään määrään nähden, otetaan asiakkaaseen yhteyttä puhelimitse ja pyritään neuvottelemaan asiasta. Jos asiakasta ei tavoiteta lähetetään hänelle Perintäkeskuksesta maksukehotus tai kirje, jossa kerrotaan, että asiakkaan ehdotukseen ei suostuttu, koska ehdotettu määrä oli liian pieni.

Lue lisää
työttömyysetuuksien suojaosuudesta

Yleisen asumistuen erityistilanne; kuittaminen ruokakunnan hajottua

Jos yleistä asumistukea liikaa saanut ruokakunta hajoaa ja tuen hakija / ruokakunnan jäsen muuttaa uuteen tukea saavaan ruokakuntaan, liikamaksu voidaan kuitata uuden ruokakunnan tuesta. Tuesta ei kuitenkaan saa kuitata enempää kuin tukea liikaa saaneen hakijan / ruokakunnan jäsenen osuus. Jos uuteen ruokakuntaan kuuluu tukea liikaa saanut ja kaksi muuta henkilöä (= kolmen hengen ruokakunta), tuesta voidaan kuitata enintään kolmasosa.

1.5.3.3 Suojaosuus

Työttömyysetuuksien (peruspäiväraha, työmarkkinatuki, koulutuspäiväraha) sekä koulutustuen ja vuorottelukorvauksen kuittaamista rajoittavat ulosottokaaren 4 luvun 48–50 §:n palkan ulosmittausta koskevat säännökset (TTL 1290/2002 11 luku 13 §).

Maksuerän nettomäärästä on jätettävä kuittaamatta vähintään suojaosuus, joka on maksukauden kutakin päivää kohti laskettu rahamäärä. Suojaosuus jätetään paitsi velallisen omaan elatukseen, myös hänen elatuksensa varassa olevien aviopuolison sekä omien ja puolison lasten elatukseen.

Suojaosuuden pitää jäädä velallisen käyttöön viikon kaikkina päivinä. Jos velallinen saa palkkaa tai muuta ulosmittauskelpoista etuutta (esim. osaeläkettä), suojaosuus lasketaan tulojen yhteenlasketusta nettomäärästä.

Katso [suojaosuudet](#).

1.5.4 Nettomäärä

Kela perii liikaa maksettua veronalaista etuutta takaisin nettomääräisenä maksuvuotta seuraavana vuonna Verohallinnon määräämään päivään saakka. Nettomääräisenä periminen tarkoittaa, että asiakas maksaa veronalaista etuutta takaisin summan, josta verot on vähennetty. Tällä hetkellä voimassa olevan Verohallinnon päätöksen mukaan takaisinmaksu on tehtävä nettomääräisenä viimeistään maksuvuotta seuraavan vuoden huhtikuun 30. päivänä. Sen jälkeen ennakonpidätystä ei voi enää oikaista ja Kela perii etuuden takaisin bruttomääräisenä eli asiakas maksaa etuudesta takaisin myös veron osuuden.

Asiakkaalle annetussa takaisinperintäpäätöksessä on tieto velan netto- ja bruttomäärästä.

Jos velka peritään takaisin bruttomääräisenä, Kela ilmoittaa takaisin maksetut etuudet automaattisesti Verohallinnolle, joka huomioi ne takaisinmaksuvuoden verotuksessa. Kela lähettää asiasta ilmoituksen myös asiakkaalle, eikä asiakkaan tarvitse itse tehdä mitään. Ilmoitusmenettely ei koske verottomia etuuksia.

Muutoksenhaku ei pidennä nettomääräisenä maksamisen määräaikaa.

RAKE-järjestelmässä käsiteltävien eläke-etuuksien periminen nettomääräisenä edellyttää lisäksi, että perittävä määrä maksetaan takaisin joko **kerta- tai osamaksuna**.

1.6 Päätöksen täytäntöönpano

Takaisinperintää koskeva päätös voidaan panna täytäntöön heti, kun se on tullut lainvoimaiseksi. Myös etuuspäätöksen, johon perittävä liikamaksu perustuu, on tällöin oltava lainvoimainen. Jos etuuspäätös ei vielä ole lainvoimainen ja kyse

on YHTE-järjestelmässä käsitellyn etuuden takaisinperinnästä, käsittelijän tulee estää lainvoimaisen perintäpäätöksen ohjelmallinen täytäntöönpano rekisteröimällä takaisinperintäasiaan seurantatieto. Takaisinperintäpäätös pannaan täytäntöön heti, kun etuuspäätös on saanut lainvoiman.

Takaisinperintäpäätöksen voi panna täytäntöön ennen etuuspäätöksen tai perintäpäätöksen lainvoimaiseksi tuloa vain asiakkaan kirjallisella suostumuksella.

Perittävän määrän kuittaminen tulevista etuuseristä tai takautuvasta korotuksesta voidaan siis aloittaa aikaisintaan etuus- ja takaisinperintäpäätöksen lainvoimaiseksi tulon jälkeen. Etuudensaajan suostumuksella kuittaminen voidaan aloittaa jo aikaisemminkin. Jos kuittamismahdollisuutta ei ole eikä etuudensaaja tai hänen edustajansa noudata kertamaksu- tai osamaksukehotuksiakaan, Kela siirtää perinnän yleensä ulosottoviranomaisen suorittavaksi. Ulosottoon siirrettäessä takaisinperintäpäätöksen on aina oltava lainvoimainen.

Työnantajalle liikaa maksettua työmarkkinatukea koskeva takaisinperintäpäätös tulee lainvoimaiseksi ja täytäntöönpanokelpoiseksi heti.

Asiakas voi pyytää perinnän keskeyttämistä muutoksenhakulautakunnasta. Perintä keskeytetään, jos muutoksenhakulautakunta antaa päätöksen perinnän keskeytyksestä, mutta siihen saakka perintää jatketaan normaalisti.

1.6.1 Maksukyvyyn muutos

Jos etuudensaajan maksukyky paranee tai huononee olennaisesti takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen, päätöstä ei tämän vuoksi oikaista. Sen sijaan takaisinmaksuerien suuruus ja aikataulu muutetaan maksukykyä vastaavaksi.

Katso myös
perinnästä luopuminen.

1.6.2 Vapaaehtoinen velkajärjestely

Ennen virallisen velkajärjestelyn hakemista velallisen on yleensä selvitettävä mahdollisuutensa päästä sovintoratkaisuun velkojensa kanssa.

Kela voi tapauskohtaisen harkinnan perusteella antaa suostumuksen vapaaehtoiseen velkajärjestelyyn tai velkasovintoon, joka vastaa velkajärjestelylain periaatteita.

Ehdotuksen voidaan katsoa vastaavan velkajärjestelylain periaatteita jos mm. seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. Ehdotus koskee kaikkia asiakkaan velkoja eli asiakas on järjestelemässä kaikkia velkojaan samalla kertaa ja menettelyllä tavoitellaan asiakkaan koko velkatilanteen korjaamista.
2. Ehdotuksessa selvitetään kaikkien velkojen määrä, maksuvara, konkreettinen ehdotus velkojen järjestelemiseksi ja maksuaikataulu velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.
3. Velkojille kertyy ehdotuksella suorituksia velkojen jako-osuuksia ja velkojen keskinäistä asemaa koskevien velkajärjestelylain säännösten mukaisesti.

Velkajärjestelylain periaatteiden mukaisia vapaaehtoisia järjestelyjä voivat olla esimerkiksi Takuu-Säätiön takaus tai velkaneuvonnassa laadittu ehdotus vapaaehtoisesta velkajärjestelystä.

1.6.3 Velkajärjestely

Kun tuomioistuin on antanut päätöksen velkajärjestelyn aloittamisesta, se on otettava huomioon takaisinperinnän täytäntöönpanossa. Perintää ei saa panna täytäntöön tai perintä on keskeytettävä, kun Kela saa tiedon velkajärjestelyn aloittamisesta. Samalla on huolehdittava siitä, että kaikki velkajärjestelyn piiriin kuuluvat Kelan saatavat otetaan huomioon maksuohjelmaehdotuksessa.

Velkajärjestelyn piiriin kuuluvat kaikki sellaiset velat, joiden peruste on syntynyt ennen tuomioistuimen päätöstä velkajärjestelyn aloittamisesta. Jos velan peruste on syntynyt vasta aloittamispäätöksen jälkeen, velka ei kuulu velkajärjestelyyn.

Kun tuomioistuin on vahvistanut maksuohjelman, Kela panee perinnän täytäntöön maksuohjelman mukaisesti. Maksuohjelman noudattamista on seurattava vuosittain. Jos henkilö laiminlyö maksuohjelman noudattamisen, maksuohjelma voi keskeytyä ja velkajärjestely tästä syystä raueta. Tämän jälkeen takaisinperintä pannaan täytäntöön takaisinperintäpäätöksen mukaan normaalisti eikä velkajärjestely enää vaikuta. Jos maksuohjelma hoidetaan loppuun asianmukaisesti ja velkajärjestely päättyy, maksuohjelmaan sisältyneen saatavan perintä on lopetettava maksuohjelman päättyttyä.

Velkajärjestely ei vaikuta sellaisten saatavien perintään, jotka eivät kuulu velkajärjestelyn piiriin. Velkajärjestelyyn kuulumatonta saatavaa peritään velkajärjestelystä huolimatta ja perinnässä käytetään kaikkia tarvittavia perintätoimenpiteitä.

1.7 Ulosotto

Jos perittävää määrää ei ole maksettu takaisin annetussa määräajassa eivätkä maksukehotukset tai muut perintätoimet ole tuottaneet tulosta, velka lähetetään perittäväksi ulosottoon. Tämä koskee myös vuokranantajalle annettua yleisen asumistuen perintäpäätöstä.

Kuolinpesälle annetun takaisinperintäpäätöksen täytäntöönpano voidaan myös antaa ulosottoviranomaisen hoidettavaksi. Kuitenkin, jos ulosottoimenpiteet joudutaan kohdistamaan velkavastuussa olevaan kuolinpesän osakkaaseen, ulosotto edellyttää, että maksuvelvollisuus vahvistetaan ensin tuomiolla. Kela käynnistää oikeudenkäynnin maksuvelvollisuuden vahvistamiseksi. Oikeudenkäynnin aloittamista harkittaessa on otettava huomioon mm. liikamaksun suuruus ja oikeudenkäyntiprosessista aiheutuvat kulut. Ks. lisää kuolinpesältä perimisestä.

Kelan ja ulosottoviranomaisen välillä on käytössä sähköinen ulosotto. Pääasiassa perintäasiat lähetetään ulosottoon sähköisesti. Kun velka siirretään ulosottoon sähköisesti on kyseessä aina tavallinen ulosotto ja samalla pyydetään passiivirekisteröintiä. Tietyissä tilanteissa ulosottohakemus, joko siirretään sähköiseen ulosottoon manuaalisesti tai tehdään manuaalisesti.

Ulosoton peruminen ja rajaaminen

Kela ei pääsääntöisesti peru ulosottoa. Ulosottoa voidaan poikkeuksellisesti perua niissä tilanteissa, joissa velallinen ehdottaa velkasovintoa tai velkajärjestelylain mukaista vapaaehtoista velkajärjestelyä, johon voidaan suostua. Ulosotto voidaan periä myös tilanteessa, jossa velan ulosottoon lähettämistä on Kelassa tapahtunut virhe. Tästä on kysymys esimerkiksi silloin, kun asiakas on ennen ulosottoon lähettämistä esittänyt sellaisen osamaksusuunnitelman johon voidaan suostua, mutta asiakkaan esitystä ei ole ehditty käsitellä eikä osamaksusta sopia ennen ulosottoon siirtämistä. Perusteet perumiselle tulee kirjata Oivaan.

Kelasta ei koskaan rajata ulosottoa, eikä anneta ulosottoon liittyen maksuvapaita kuukausia. Maksuvapaiden kuukausien myöntämisestä päättää ulosottoviranomainen.

Poikkeuksellisesti ulosotto voidaan perua, jos ulosotto perinnässä on ainoastaan Kelan etuuksien takaisinperintään liittyvää velkaa, jonka vuoksi ulosotto olisi realisoimassa asiakkaan oman kodin. Ulosottoa ei peruta, jos ulosotossa on muuta velkaa tai muutoin harkitaan, että velkaa ei saada täysimääräisesti perittyä ennen vanhentumista ilman oman kodin realisointia.

1.7.1 Toimenpiteet

Perintäasia siirtyy ulosottoon pääasiassa ohjelmallisesti. Tietyissä tilanteissa ulosottohakemus joko siirretään sähköiseen ulosottoon manuaalisesti tai tehdään manuaalisesti.

Ulosottohakemus lähetetään velallisen asuin- tai kotipaikan ulosottoviranomaiselle. Yksi ulosottomies vastaa saman velallisen kaikkien ulosottoasioiden hoitamisesta koko maassa. Paikallinen viranomainen siirtää tarvittaessa hakemuksen asiaa hoitavalle ulosottomiehelle. Tällöin ulosottoviranomainen ilmoittaa ulosoton vireille tulosta velallisen lisäksi myös velkojalle (Kelalle).

Ulosottohakemuksen teossa on otettava huomioon mm. seuraavat seikat.

- Hakemukseen on liitettävä kirjallinen, lainvoimainen takaisinperintäpäätös, joka on ulosoton peruste. Päätöskopio on todistettava oikeaksi. Päätökseen on merkittävä, ettei siitä ole valitusta vireillä.
- Jos sama asia on 1.3.2004 jälkeen jo ollut ulosotossa, hakemukseen on merkittävä ulosottoviranomaisen antama asianumero, jolloin päätöstä (ulosottoa) ei yleensä tarvitse liittää hakemukseen. Annettua asianumeroa käytetään aina silloin, kun ulosottoviranomaisen kanssa asioidaan saman saatavan vuoksi.
- Hakemukseen on merkittävä se asianomaisen etuuslain säännös, jonka perusteella saatava voidaan periä ulosottoteitse.
- Hakemuksessa on pyydettävä tilittämään kertyneet rahat aina Perintäkeskuksen tilille sekä lähettämään tilityksen erittelylomake Perintäkeskukseen.

Hakemuksen saatuaan ulosottoviranomainen merkitsee ulosoton vireille, antaa saatavalle asianumeron sekä palauttaa Kelalle ulosottoa ilmoittaen samalla asianumeron ja vireilläolon

Tiedonanto-kohtaan on merkittävä etuudensaajan nimi, henkilötunnus, etuus ja tieto siitä, että kyseessä on takaisinperintäpalautus. Jos takaisinperintäasialle on alun perin annettu Kelassa viitenumero, on käytettävä sitä. Tarvittaessa Perintäkeskus voi ottaa yhteyttä Palautusten käsittelytiimiin.

[Lue lisää ulosotosta](#)

Ulosottokaari

1.7.2 Maksut

Velkoja joutuu maksamaan käsittelymaksun, jos ulosotto päättyy varattomuus- tai varattomuus- ja tuntemattomuusesteeseen tai velkoja peruu hakemuksensa.

Jos saatavaa saadaan perityksi, ulosottoviranomainen perii velalliselta taulukkomaksun. Velkojalta peritään tilitysmaksu.

[Katso ulosottomaksut.](#)

1.8 Kuolinpesältä periminen

[Pesän varallisuuden arviointi](#)

[Pesä on varaton](#)

[Pesässä on varoja](#)

[Osakkaiden henkilökohtainen vastuu](#)

[Varojen palauttaminen kuolinpesään](#)

Jos etuudensaaja kuolee, vastuuyksikkö päättää aina liikamaksun takaisinperinnästä, antaa päätöksen ja siirtää asian tämän jälkeen Perintäkeskukseen toimenpiteitä varten. Jos etuudensaajan kuollessa on jo olemassa lainvoimainen takaisinperintäpäätös, perintätoimenpiteet hoitaa Perintäkeskus. Ks. eräänntyneistä saatavista tarkemmin (Takaisinperintä > Eräänntyneet saatavat).

Yhteydenotto kuolinpesään ja liikamaksujen ja takaisinperintöjen käsittely

Kun tieto etuudensaajan kuolemasta on tullut Kelaan, kuolinpesään on välittömästi otettava yhteys. Yhteys tulee ottaa osakkaaseen, jonka hoidettavana kuolinpesä on (pesänhoitaja). Yleensä kyseessä on kuolleen henkilön lähiomainen (aviopuoliso tai lapsi), joka alkaa järjestellä muun muassa perunkirjoitusta. Mikäli kuolinpesään on käräjäoikeuden päätöksellä määrätty pesänselvittäjä, ilmoitus lähetetään hänelle. Mikäli ketään edellä mainituista ei ole tiedossa, voi velkaa ja sen määrää koskevan ilmoituksen lähettää vainajan viimeiseen tiedossa olleeseen osoitteeseen. Kirjeen saajaksi laitetaan tällöin ao. henkilön kuolinpesä. Kuolinpesän hoitajan tai vastaavan kanssa jatketaan takaisinperintäasian hoitamista siitä, mihin asian käsittely jäi etuudensaajan eläessä. Jos etuuden liikamaksu tulee ilmi vasta myöhemmin etuudensaajan kuoleman jälkeen, hoidetaan perintäasia silloinkin kuolinpesän kanssa.

- Huom! Vakuutuspiiri/vastuuyksikkö ei pyydä perukirjaa kuolinpesältä, vaan sen tekee tarvittaessa Perintäkeskus. Poikkeuksellisesti, jos kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä (ks. alla alaotsikko), pyytää vastuuyksikkö tarvittaessa perukirjan kuolinpesältä.

Jos vainajalle oli ehditty antaa takaisinperintäpäätös, jäljellä oleva perinnän määrä on ilmoitettava kuolinpesälle velan merkitsemiseksi perukirjaan. Jos liikamaksusta ei ole vielä annettu takaisinperintäpäätöstä, kuolinpesälle on ilmoitettava välittömästi liikamaksun määrä ja takaisinperinnän vireilläolo. Ilmoitus on tehtävä välittömästi kuolintiedon tultua, koska kuolinpesän on tehtävä perukirja kolmen kuukauden kuluessa kuolemantapauksesta.

Jos liikamaksusta ei ole vielä annettu takaisinperintäpäätöstä, ja jos etuudensaajaa on ehditty kuulla ennen hänen kuolemaansa, takaisinperintäpäätös voidaan antaa kuolinpesälle heti kuulemisajan mentyä umpeen. Jos etuudensaajaa ei ehditty kuulla ennen hänen kuolemaansa, lähetetään kuulemiskirje kuolinpesälle, ja takaisinperintäpäätös voidaan antaa, kun kuulemisen määräaika on kulunut umpeen. Takaisinperintäpäätös annetaan aina kuolinpesän nimellä, ei koskaan esim. kuolinpesän hoitajan nimitiedolla.

Perukirjaa ei aina ole käytettävissä, kun takaisinperintäpäätöstä annetaan. Tällöin vakuutuspiiri/vastuuyksikkö antaa kuulemisajan jälkeen takaisinperintäpäätöksen kertamaksuna ja velka peritään kokonaisuudessaan takaisin, paitsi jos kyseessä on vähäinen määrä, jolloin perinnästä luovutaan. Asiasta laitetaan tämän jälkeen asiasta tieto Perintäkeskukseen toimeksiantotyönä (tarkenne Selvitettävä asia, tarkenteen lisätieto Kuolinpesä), ja Toimeksiantotyö siirretään Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Perintäkeskus hoitaa perukirjan pyytämisen ja tutkii sen vaikutuksen takaisinperintäpäätökseen. Jos takaisinperintäpäätöksen antaminen on jostain syystä viivästynyt, ja perukirja onkin jo vastuuyksikön käytettävissä, se huomioidaan takaisinperintäpäätöstä annettaessa. Vastuuyksikkö konsultoi perukirjan sisällöstä Perintäkeskusta pyytämällä Asiantuntija lausunto - toiminnolla lausuntoa (tarkenne Kuolinpesä). Työ siirretään Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Perintäkeskus antaa asiassa lausunnon ja vastuuyksikkö ratkaisee asian sen mukaisesti.

Kun Perintäkeskus on saanut perukirjan, tutkii se asian uudelleen. Etuudensaajan kuoltua takaisinperintäasiassa tehtävään ratkaisuun vaikuttaa ainoastaan kuolinpesän varallisuusasema. Varallisuuden perusteella ratkaistaan, peritäänkö liikamaksu takaisin vai ei.

Jos perukirja saapuu Kelaan ennen kuin takaisinperintäpäätös on lainvoimainen ja Perintäkeskuksen lausunnon mukaan kuolinpesä on varaton, käsitellään luopuminen vastuuyksikössä takaisinperintäpäätöksen itseoikaisuna.

Aina kun kuolinpesälle lähetetään postia liikamaksu- tai takaisinperintäasiassa yllä luetelluissa tilanteissa, kehota kuolinpesää merkitsemään velka perukirjaan. Liikamaksun kuulemiskirjeeseen lisätään teksti, kun se on teknisesti mahdollista: "Liikamaksu tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan." Jos asiakasta on jo kuultu ennen hänen kuolemaansa, ja ollaan antamassa takaisinperintäpäätöstä, lisätään päätökseen fraasi YGW24 tai teksti: "Takaisinperittävä määrä tulee huomioida perunkirjoituksessa ja se on kirjattava velkana perukirjaan." Muuten on riskinä, että Kelan velka jää pois perukirjasta. Silloin velka ei tule huomioiduksi kuolinpesän osakkaiden perintöverotuksessa ja kasvattaa perintöveroa. Kun velka sitten jälkikäteen liitetään perukirjaan, täytyy tehdä täydennysperunkirjoitus (maksullinen) ja lisäksi hakea oikaisua perintöverotukseen. Tämän vuoksi on erittäin tärkeää, että kuolinpesä saa tiedon liikamaksusta/ takaisinperinnästä nimenomaan kehotuksella liittää velka perukirjaan.

Perintäkeskus saa tiedon asiakkaan kuolemasta VTJ-tiedon perusteella. Perintäkeskus lähettää kuolinpesälle perukirjapyynnön/saldotodistuksen (kirje YHL15), jossa kerrotaan asiakkaan velkatilanne, jotta tiedot voidaan kirjata perukirjaan. Kuolinpesä voi maksaa velat kirjeessä annetuilla maksutiedoilla, tai toimittaa perukirjan sen valmistuttua Perintäkeskukseen. Kirje lähetetään kuolinpesän nimissä pesänselvittäjälle, pesähoitajalle tai kuolinpesän nimissä vainajan osoitteeseen. Jos ketään pesän osakkaista ei ole tiedossa tai heidän yhteystietojakaan ei ole Kelassa, eikä vainajan viimeisin osoite enää ole käytössä, taikka jos kuolinpesä ei toimita perukirjaa, odotetaan 4 kk kuolemasta ja tilataan perukirja verotoimistosta.

Jos liikamaksu tai osa siitä oli päätetty periä takaisin ja vainajalle oli annettu siitä päätös, pesän varallisuus ratkaisee sen, jatketaanko perintätoimia vai lopetetaanko ne. Pesän varallisuus selviää perukirjasta ja sen liitteistä. Asian selvittää Perintäkeskus.

Kuoleman jälkeiset liikamaksut ovat pesän velkaa, eivät vainajan velkaa. Pesän velat maksetaan vasta vainajan velkojen jälkeen, ja niiden perintä tehdään normaalia maksukehotuskirjettä käyttäen.

Huomioi, että esimerkiksi eläke-etuuksissa on omia Oiwa-töitä näihin tilanteisiin. Toimi niissä annettujen ohjeiden mukaisesti.

Kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä

Jos kuolinpesä valittaa takaisinperintäpäätöksestä ja vaatii perinnästä luopumista tai perinnän kohtuullistamista, tulee vastuuyksikön pyytää perukirja valituksen liitteeksi (jollei se jo ole Kelassa) ja pyytää perukirjan sisällöstä lausunto Perintäkeskuksesta. Vastuuyksikkö konsultoi perukirjan sisällöstä Perintäkeskusta pyytämällä Asiantuntija lausunto- toiminnolla lausuntoa (tarkenne Kuolinpesä). Työ siirretään Perintäkeskuksen Tuki- työjonoon. Valituksen käsittely hoidetaan vastuuyksikössä. Jos takaisinperintäpäätöstä täytyy oikaista valituksen johdosta, vastuuyksikkö oikaisee takaisinperintäpäätöksen.

Perukirja, perunkirjoitus ja täydennysperunkirjoitus

Perukirjan tarkoituksena on listata kuolleen henkilön velat ja varat. Perunkirjoitus on pidettävä kolmen kuukauden kuluessa kuolemasta, ellei perunkirjoituksen pitämiseksi ole haettu Verohallinnolta määrääjän pidennystä. Perukirjan perusteella Verohallinto toimittaa perintöverotuksen ja tässä mielessä perukirja toimii samalla myös veroilmoituksena. Jos Perintäkeskus on pyytänyt perukirjan eikä se saavu perintäkeskukseen neljän kuukauden kuluessa asiakkaan kuolemasta, pyytää perintäkeskus sen Verohallinnolta kirjeellä YHV33 keskitetysti osoitteella: Verohallinto Perintö- ja lahjaverotus PL 760 00052 VERO. Perukirjasta tulee tarkistaa, että ilmoitetut velat on merkitty perukirjaan oikein.

Mikäli perunkirjoituksen toimittamisen jälkeen ilmaantuu uusia varoja ja/tai velkoja, on toimitettava täydennysperunkirjoitus. Täydennysperunkirjoitus on pidettävä kuukauden kuluessa uusien varojen tai velkojen ilmaantumisesta. Mikäli osakkaat eivät toimita täydennysperunkirjoitusta ja näyttää siltä, että kuolinpesässä on varoja, voidaan kuolinpesään hakea pesänselvittäjä.

Pesän varallisuuden arviointi

Kuolinpesän varallisuusasema arvioidaan perukirjan perusteella. Kuolinpesän varoja ovat vainajan omat varat ja kuolleen puolison perillisille mahdollisesti maksama tasinko. Kun Kela arvioi, riittävätkö kuolinpesän varat velkojen suorittamiseen, varat arvioidaan niiden todennäköisen myyntihinnan mukaan eikä arviosta ole yleensä tarpeen hankkia asiantuntijalausuntoa. Perukirjassa esitetyt arviot saattavat poiketa merkittävästi pesän todellisesta varallisuusarvosta, joten arvioinnissa ei tule käyttää pelkästään perukirjaa.

Kuolinpesän varoista maksetaan pesän ja vainajan velat. Pesänselvitysvelat maksetaan pesän varoista ensin. Tämän jälkeen maksetaan vainajan velat ja viimeiseksi muut pesän velat. Kelan saatavat kuuluvat vainajan velkoihin. Pesänselvitysvelkoja ovat kohtuulliset hautaus- ja perunkirjoituskustannukset sekä pesän hoidosta, hallinnosta ja selvityksestä johtuvat tarpeelliset kustannukset. Myös tavanomaiset kuolemaa

edeltäneet velat, esim. ruoka-, vuokra-, sähkö- ja puhelinlaskut voidaan katsoa olevan ainakin osittain pesänselvitysvelkaa.

Jos Kelan saatavat puuttuvat perukirjasta, lähetetään kuolinpesän hoitajalle saldoilmoitus ja pyydetään kuolinpesää maksamaan Kelan saatavat/saatavien osuuden mukainen suoritus. Kirjeessä kehoitetaan tarvittaessa tekemään täydennysperukirja.

Pesä on varaton

Jos pesän varat riittävät vain kohtuullisten pesänselvitysvelkojen kattamiseen, kuolinpesä on varaton. Tässä tapauksessa liikamaksun takaisinperinnästä luovutaan aina tai perintätoimenpiteet lopetetaan.

Pesässä on varoja

Jos pesän varat riittävät vainajan velkojen kattamiseen kokonaan, liikamaksu peritään takaisin kokonaisuudessaan tai jatketaan perintätoimenpiteitä. Perintäkeskus lähettää pesänhoitajalle maksukehotuksen YHI67, ja mikäli velkaa ei makseta, siirretään perintä ulosottoon. Jos velat laitetaan ulosottoon, liitetään ulosottohakemukseen aina perukirja. Jokaisesta velasta tehdään erillinen ulosottohakemus.

Jos pesän varat eivät riitä kaikkien velkojen maksamiseen, pesä on ylivelkainen. Ylivelkaisen pesän varat voidaan jakaa sopimuksen mukaisesti velkojien kesken noudattaen kuolinpesän velkojen maksujärjestystä. Velkojilla on yhtäläinen oikeus saada maksu kuolinpesän varoista saataviensa suuruuden mukaisessa suhteessa sen jälkeen kun selvitysaikainen elatus ja pesänselvitysvelat on maksettu.

Tässä tilanteessa annetaan päätös koko liikamaksun takaisinperinnästä tai jatketaan perintätoimia. Se, kuinka paljon Kela lopulta pesästä saa, selviää myöhemmin. Ylivelkaisen pesän osakkaiden kanssa pyritään ensisijaisesti tekemään sopimus takaisinmaksusta. Tällöin kunkin velkojan tulisi saada pesän varoista saatavansa suuruuden mukainen jako-osuus.

Perintäkeskus lähettää pesänhoitajalle maksukehotuksen YHI 67, ja mikäli velkaa ei makseta, siirretään perintä ulosottoon. Kirjeessä ilmoitetaan koko jäljellä oleva perinnän määrä, ja siihen lasketaan valmiiksi myös Kelan saatavan perukirjan arvoilla laskettu osuus. Jos velat laitetaan ulosottoon, liitetään ulosottohakemukseen aina perukirja. Jokaisesta velasta tehdään erillinen ulosottohakemus.

Jos Kela tai muut velkojat eivät pääse osakkaiden kanssa sopimukseen saatavien maksusta, Kela tai muut velkojat voivat hakea pesänselvittäjän määräämistä pesään. Kela harkitsee pesänselvittäjän hakemista, jos Kelan saatavan mukainen jako-osuus olisi suuri. Harkinnassa on otettava huomioon se, että pesänselvittäjän määräämisestä aiheutuvat kustannukset pienentävät velkojien jako-osuuksia. Mikäli kuolinpesän varat eivät riitä pesänselvittäjän tai jakajan kustannuksiin, on ylimenevistä kustannuksista vastuussa ensisijaisesti määräyksen hakija. Pesän osakkaat voivat myös luovuttaa pesän pesänselvittäjän hallintoon.

Myös pesänselvittäjän on ensisijaisesti pyrittävä sopimaan takaisinmaksusta velkojien kanssa. Yleensä velkojien osuudet sovitaan velkojien maksunsaantijärjestyksestä annetun lain mukaan eli kukin velkoja saa saatavansa suuruuden mukaan määrätyn suhteellisen osuutensa pesästä. Jos velkojen maksusta ei päästä sopimukseen, pesänselvittäjä tekee päätöksen pesän varojen jakamisesta noudattaen velkojien maksunsaantijärjestyksestä annettua lakia. Tällöinkin pesästä maksetaan ensin pesänselvitysvelat ja muut velat vasta tämän jälkeen.

Osakkaiden henkilökohtainen vastuu

Pesän osakkaat eivät pääsääntöisesti vastaa henkilökohtaisesti vainajan veloista. Henkilökohtainen velkavastuu voi kuitenkin syntyä, jos pesänkirjoitusvelvollinen osakas jättää perunkirjoituksen (tai täydennys- tai oikaisuperunkirjoituksen) määräajassa toimittamatta tai jos osakas perunkirjoituksessa tai vahvistaessaan valalla perukirjan vaarantaa velkojan oikeutta antamalla väärän tiedon tai salaamalla jotakin. Alaikäinen tai edunvalvonnassa oleva osakas ei joudu henkilökohtaiseen velkavastuuseen.

Jos takaisinperintäpäätöstä annettaessa todetaan, että pesän varat olisivat riittäneet liikamaksun maksamiseen kokonaan tai osittain, mutta pesän varat on jo jaettu, Kela vaatii koko liikamaksun maksamista osakkailta yhteisvastuullisesti. Takaisinperintäpäätös lähetetään pesänhoitajaosakkaalle. Päätöksessä selvitetään osakkaiden velkavastuun peruste sekä yhteisvastuullisuus. Tarvittaessa päätös toimitetaan tiedoksi jokaiselle velasta vastuussa olevalle osakkaalle.

Jos pesän varat todetaan jaetuksi siinä vaiheessa, kun harkitaan perintätoimenpiteiden jatkamista, osakkailta vaaditaan jäljellä olevan saatavan maksamista yhteisvastuullisesti. Pesänhoitajaosakkaalle lähetetään maksukehoitus ja siinä selvitetään edellä mainitut seikat osakkaiden velkavastuusta. Myös maksukehoitus toimitetaan tarvittaessa muille osakkaille, Osakkaat sopivat keskenään velan maksamisesta.

Jos pesän varat eivät olisi riittäneet koko liikamaksun tai jäljelle jääneen saatavan maksamiseen, Kela pyrkii sopimaan maksettavasta määrästä. Jos sopimusta ei synny ja Kelan saatavan suhteellinen osuus pesän varoista olisi suuri, harkitaan pesänselvittäjän hakemista. Myös pesänselvittäjän tehtävänä on pyrkiä ensisijaisesti sovintoratkaisuun. Jos sovintoa ei synny, pesänselvittäjän on nostettava kanne perinnönjaon peruuttamiseksi.

Varojen palauttaminen kuolinpesään

Jos vainaja on ennen kuolemaansa lahjoittanut omaisuuttaan (esim. lahjoittanut puolisolle tai lapselle kiinteistön tai osakkeen), lahjan arvo voidaan lukea varattoman tai ylivelkaisen kuolinpesän varoihin, jos lahjan tarkoituksena on ollut siirtää omaisuutta pois velkojien ulottuvilta. Kelan on tällaisissa tapauksissa pyrittävä ensisijaisesti sopimaan saatavan maksamisesta kuolinpesän kanssa. Toissijaisesti Kela voi esittää omaisuuden peräytymistä koskevan vaatimuksen konkurssimenettelyn yhteydessä nostamalla takaisinsaantikanteen.

Pesänselvittäjä

Pesän omaisuus voidaan luovuttaa pesänselvittäjän hallintoon pesän tai vainajan velkojan taikka pesän tai vainajan velasta vastuussa olevan hakemuksesta. Pesää ei kuitenkaan voida luovuttaa pesänselvittäjän hallintoon, jos hakijalla on saatavastaan maksun turvaava takaus tai muu vakuus tai osakkaat tarjoavat hänelle sellaisen vakuuden.

Ennen pesänselvittäjää koskevan hakemuksen tekemistä käräjäoikeudelle on Kelan esitettävä kuolinpesälle maksuvaatimus ja varattava kohtuullinen aika maksaa velka tai esittää selvitys kuolinpesän taloudellisesta tilanteesta, jollei tästä aiheudu huomattavaa viivästystä hakemuksen käsittelylle. Kohtuullinen aika maksaa velka on, niissä tapauksissa joissa velka ei ole suuri ja osakkaita on vähän, noin kuukausi. Jos pesässä on osakkaita paljon ja velka on suuri, kohtuullinen aika voinee venyä kahteen

tai kolmeen kuukauteen. Maksuvaatimus esitetään pesänhoitajalle niissä tapauksissa, joissa pesänhoitaja on Perintäkeskuksen tiedossa. Jos pesänhoitaja ei ole tiedossa, lähetetään maksuvaatimus kaikille osakkaille tiedoksi. Maksuvaatimus lähetetään normaalin perintäkirjeen tapaan. Maksuvaatimuksessa todetaan, että kuolinpesä vastaa vainajan veloista kuolinpesään kuuluvalla varallisuudella.

Mikäli pesän osakkaat ovat jo jakaneet kuolinpesän, esitetään vaatimukset kuolinpesän osakkaille. Osakkaat ovat velkojaan nähden yhteisvastuussa kuolinpesän veloista. Mikäli suoritusta ei ole saatu tai sen maksamisesta sovittu, voidaan harkita pesänselvittäjän ja pesänjakajan hakemista.

Pesänselvittäjän hakeminen on perusteltua erityisesti niissä tapauksissa, joissa kuolinpesän osakkaat ovat passiivisia pesänselvittämisen ja -jakamisen suhteen. Ennen pesänselvittäjän ja -jakajan hakemista on syytä varmistua siitä, että pesässä on varoja. Pesänselvittäjän ja -jakajan kustannukset korvataan lähtökohtaisesti pesän varoista, mutta jos pesän varat eivät riitä kattamaan näitä kustannuksia voi pesänselvittäjän ja -jakajan hakenut velkoja joutua vastaamaan pesän varat ylittävistä kustannuksista (ks. perintökaari, 18 luku 5 § ja 21 luku 1 §).

Jos kuolinpesä on pesänselvittäjän hoidettavana, pesänselvittäjän on myös pyrittävä tekemään velkojen kanssa sopimus velkojen maksusta, ja jollei sopimusta tehdä, pesänselvittäjällä on oikeus päättää velkojen maksusta noudattaen lakia velkojen maksunsaantijärjestyksestä (perintökaari, 19:12a.1).

Pesänselvittäjää ja -jakajaa ei pääsääntöisesti ole tarkoituksenmukaista hakea, jos pesän varat eivät ole yli 10 000 euroa. Pesän varoilla tarkoitetaan tätä harkintaa tehtäessä perukirjasta ilmi käyvien varojen realisointiarvoa.

Osallistumista kuolinpesän pesänselvitykseen tai perinnönjakoon liittyviin kokouksiin tulee harkita tapauskohtaisesti. Osallistumiseen vaikuttavat muun muassa kuolinpesän varallisuus, Kelan saatavien määrä, kuolinpesän hallinto (pesänselvittäjä tai -jakaja) ja pesänselvittäjän tai -jakajan henkilö.

Kuolinpesältä periminen ja ulosotto

Velallisen kuolema ei lakkauta velkojen oikeutta saada suoritus veloille. Velallisen kuoleman jälkeen velka voidaan periä kuolinpesään kuuluvasta omaisuudesta. Velallisen kuolema johtaa siihen, että erillistäytäntöönpano (ulosotto) joudutaan sopeuttamaan vainajan kaikkien velkojen väliseen selvitykseen sen jälkeen, kun pesänselvitysvelat on maksettu. Velkojan oikeus suoritukseen kuolinpesän varoista ei riipu siitä, onko saatavasta toimitettu ulosmittaus.

Velallisen kuolemasta alkaa kuolinpesässä ns. rauhoitusaika. Rauhoitusaika vaikuttaa myös ulosoton täytäntöönpanoon. Rauhoitusaika ei sinällään estä ulosmittausta, toisin sanoen ulosmittauspäätöksen tekemistä ja mahdollisia ulosmittauksen varmistustoimia. Jos vainajan velasta on toimitettu ulosmittaus, omaisuutta ei saa myydä ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta.

Omaisuus saadaan kuitenkin myydä, jos:

1. hakijalla on panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen;
2. kuolinpesän hallinto suostuu myyntiin; tai
3. omaisuuden arvo alentuu nopeasti tai omaisuuden hoitokulut ovat korkeat.

Ulosotto ei myöskään voi tilittää jo ulosmitattuja varoja ennen kuin kuukausi on kulunut perunkirjoituksesta taikka, jos omaisuus on luovutettu pesänselvittäjän hallintoon, ennen kuin velkojen maksamisesta on tehty perintökaaren 19 luvun 12

a §:ssä tarkoitettu sopimus (= sopimus velkojien kesken varojen jakamisesta) tai pesänselvittäjän päätös, joka on lainvoimainen. Tilitys saadaan kuitenkin toimittaa, jos velkojalla oli panttioikeus ulosmitattuun omaisuuteen tai kuolinpesän hallinto suostuu tilitykseen.

Jos pesäosuus on ulosmitattu eikä perinnönjako ole tullut lainvoimaiseksi tai muuten lopulliseksi, kertyneet varat saadaan tilittää vain vakuutta vastaan. Toimitettu ulosmittaus ei katkaise koron kertymistä, vaan korolliseen osaan (lapsen saatava) elatusapuvelkaa kertyy korkoa velan maksuun saakka.

Ulosottomiehellä ei ole oikeutta hakea pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä kuolinpesään toisin kuin kuolinpesäosuuden ulosmittauksen yhteydessä.

Kuolinpesäosuuden ulosmittaus ennen 1.1.2007

Perinnön ulosmittausta koskevat säännökset uudistettiin vuonna 2006. Uudistukseen saakka velkojat joutuvat itse valvomaan etuaan kuolinpesässä. Kuolinpesien ulosmittausta koskevia uusia säännöksiä sovelletaan 1.1.2007 jälkeen ulosmitattuun pesäosuuteen, vaikka perinnönjättäjä olisi kuollut ennen tuota ajankohtaa. Jos pesäosuus on ulosmitattu ennen vuoden 2007 alkua, velkojilla on toimintavastuu pesässä aiempien säännösten mukaisesti.

Kelalla on mahdollisuus hakea pesänselvittäjän määräys käräjäoikeudelta niissä tapauksissa, joissa kuolinpesäosuus on ulosmitattu ennen 1.1.2007. Jos osakkaan pesäosuus on ulosmitattu, perinnönjako on perintökaaren mukaan pesänjakajan toimitettava.

Kuolinpesäosuuden ulosmittaus 1.1.2007 jälkeen

Pesäosuus ulosmitataan ulosottomiehen tekemällä ulosmittauspäätöksellä. Sen jälkeen, kun pesäosuuden ulosmittauspäätös on tehty, kuolinpesälle annetaan kirjallinen maksukielto. Siinä pesän osakkaita ja hallintoa kielletään luovuttamasta velalliselle perinnönjaossa tulevaa omaisuutta muulle kuin ulosottomiehelle. Maksukiellon tiedoksisaannin jälkeen pesän omaisuutta ei saa luovuttaa eikä suorittaa pesässä muita määräämistoimia ilman ulosottomiehen lupaa. Ulosmitattua kuolinpesän osuutta ei saa myydä. Suoritus otetaan siitä omaisuudesta, joka tulee velalliselle perinnönjaossa. Jos velallinen on ainoa perillinen, suoritus otetaan kuolinpesään kuuluvasta omaisuudesta pesän selvityksen päätyttyä. Edellä tarkoitettu omaisuus katsotaan välittömästi ulosmitatuksi. Velalliselle tullut omaisuus saadaan myydä vasta, kun jako on lainvoimainen tai muuten lopullinen.

Kelalla ei ole enää oikeutta hakea pesänselvittäjän määräystä niissä tapauksissa, joissa ulosmittaus on suoritettu 1.1.2007 jälkeen. Ulosottomies saa tarvittaessa hakea pesänselvittäjän ja pesänjakajan määräämistä. Ulosottomies voi antaa suostumuksen sopimusjakoon ulosotonhakijan suostumuksella.

Velkajärjestely ja velallisen kuolema

Jos velkajärjestelyssä oleva velallinen kuolee, velat on vainajan jälkeen otettava huomioon maksuohjelmassa säänneltyjen ehtojen mukaisesti. Velkojat ovat oikeutettuja niihin lisäsuorituksiin, jotka velallisen olisi maksuohjelman mukaan ollut maksettava. Jos velallisen maksuohjelman mukaan säilyttämä, vakuutena oleva omaisuus muutetaan rahaksi ennen kuin maksuohjelmaan perustuva maksuvelvollisuus on täytetty,

omaisuuden myyntihinnasta maksetaan rahaksimuuttokustannusten jälkeen velat, joista omaisuus on vakuutena.

Kuolinpesän konkurssi

Kuolinpesän asettamista konkurssiin voi hakea osakas, pesänselvittäjä tai velkoja. Kuolinpesän konkurssi on viralliselvityksen toinen vaihtoehto. Konkurssimenettelyyn ei pitäisi ryhtyä, jos siihen ei ole perusteltu tarvetta esimerkiksi takaisinsaannin vuoksi. Pääsääntöisesti kuolinpesät selvitetään pesänselvittäjän toimesta, jos velkojien kesken ei saavuteta sopimusta varojen jakamisesta.

1.9 Saatavan vanhentuminen

Perintäpäättöksen täytäntöönpanossa on otettava huomioon saatavan vanhentuminen. Vanhentunutta saatavaa ei saa periä takaisin. Kaikki perintätoimenpiteet tulee keskeyttää, kuten esim.

- kuittaaminen etuudesta
- kuittamiseen liittyvien kuulemis- ja suostumiskirjeiden lähettäminen
- maksukehotusten lähettäminen manuaalisesti tai ohjelmallisesti
- ulosoton hakeminen.

Jos saatavaan palautuu rahaa vanhentumisen jälkeen, raha käytetään saatavan lyhentämiseen vain, jos se on maksettu ennen vanhentumista (esim. asiakas on maksanut rahan pankkiin tai kuittaus etuudesta on tehty ennen vanhentumista). Myöhemmät palautukset maksetaan takaisin.

1.9.1 Vanhentumisaika 5 vuotta

Takaisinperintäsaatava vanhentuu 5 vuoden kuluttua lainvoimaiseksi tulleen takaisinperintäpäättöksen antamisesta. Vanhentumisen voi kuitenkin sitä ennen katkaista, jolloin katkaisusta alkaa kulua uusi 5 vuoden vanhentumisaika. Jos Kelan antamasta päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeiseksi ratkaiseen muutoksenhakuelimen päätöksen antopäivästä.

Sairausvakuutuslain mukaiset rikosregressit, väärinkäytösten johdosta tuomitut vahingonkorvaukset, saamisen korot sekä oikeudenkäyntikulut vanhentuvat tuomioistuimen päätöksen antamispäivästä. Jos päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeksi ratkaiseen tuomioistuimen päätöksen antopäivästä.

Myös sellaisten saatavien vanhentuminen on huomattava katkaista, joiden perimistä ei seurata ohjelmallisesti. Esimerkiksi, jos velkajärjestelyssä olevalla henkilöllä on velkajärjestelyn piiriin kuulumattomia Kelan saatavia, joiden perimistä on jouduttu lykkäämään velkajärjestelyn päättymiseen saakka, myös näiden saatavien vanhentuminen on katkaistava velkajärjestelyn aikana.

Kun vanhentuminen katkaistaan, saatava tulee yksilöidä riittävästi ja velallisen tulee saada tieto katkaisutoimesta ennen vanhentumisajan umpeen kulumista. Vanhentuminen katkeaa mm. seuraavilla tavoilla:

- velallinen maksaa saatavaa takaisin (osamaksu, kuittaus, ulosotto)

- velalliselle lähetetään maksukehoitus, jonka hän todistettavasti on saanut. Jos velallinen ottaa yhteyttä Kelaan kehotuksen johdosta, velallisen yhteydenotot tulee dokumentoida, jotta vanhentumisen katkeaminen voidaan myöhemminkin osoittaa
- ulosotto tulee vireille
- ulosotto päättyy esteeseen (tavallinen tai suppea ulosotto)
- saatava otetaan huomioon velkajärjestelymenettelyssä.

Kelan takaisinperintäsaatavien vanhentumista koskevat etuuslakien säännökset tulivat voimaan 1.6.2004 lukien.

Katso myös

velan vanhentumisesta annettu laki (728/2003) 10 ja 11 §

Ulosottoasian vireilletulo pääsääntöisesti katkaisee velan vanhentumisen, jos ulosoton este on todettu 1.6.2016 tai sen jälkeen.

Asioissa, joiden vireilläolo ulosotossa on päätynyt ennen 1.6.2016, ulosoton vanhentumisen katkaiseva vaikutus määräytyy aiemmin voimassa olleiden säännösten mukaan. Korkein oikeus on ennakkopäätöksissään [KKO 2012:107](#) ja [KKO 2015:28](#) linjannut, että aiemmin voimassa olleiden säännösten perusteella ulosoton vireilletulo ei ole katkaissut vanhentumista, jos velallinen ei ole saanut tietoa ulosottomenettelystä.

1.9.2 Vanhentumisaika 15 tai 20 vuotta

1.1.2008 voimaan tulleen ulosottokaaren mukaan luonnollisen henkilön velka vanhentuu lopullisesti 15 vuoden kuluttua.

Jos velka perustuu rikokseen, josta velallinen on tuomittu vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun, velka vanhentuu 20 vuoden kuluttua. Vanhentumisaika on 20 vuotta, jos tuomioistuin päätöksellään määrää etuudensaajan maksamaan etuuden liikamaksun vahingonkorvauksena Kelalle. Jos Kela perii liikamaksun omalla hallinnollisella takaisinperintäpäätöksellään, vanhentumisaika on 15 vuotta, vaikka etuudensaaja tuomittaisiin itse rikoksesta vankeuteen tai yhdyskuntapalveluun.

15 ja 20 vuoden vanhentumisajan kulumista ei voida katkaista. Tänä aikana vanhentuminen on kuitenkin katkaistava siten, ettei saatava pääse vanhentumaan 5 vuoden vanhentumisajan umpeen kulumisen vuoksi.

Vanhentumisaika lasketaan lainvoimaisen takaisinperintäpäätöksen antopäivästä. Jos Kelan antamasta päätöksestä on valitettu, vanhentuminen lasketaan asian viimeiseksi ratkaiseen muutoksenhakuelimen päätöksestä. Myös sellaiset takaisinperintäsaatavat, joita velotaan kuolinpesältä, vanhentuvat tämän mukaisesti.

Opintolainan takausvastuusaatavan vanhentuminen lasketaan päivästä, jolloin Kela on maksanut opintolainan pankille.

Sairausvakuutuslain mukaisten rikosregressien, väärinkäytösten johdosta tuomittujen vahingonkorvausten, saamisen korkojen sekä oikeudenkäyntikulujen vanhentuminen lasketaan tuomioistuimen päätöksen antamispäivästä. Jos päätöksestä on valitettu, saatavan vanhentumisaika lasketaan asian viimeksi ratkaiseen tuomioistuimen päätöksen antopäivästä.

Esimerkki

Jos lainvoimainen takaisinperintäpäätös on annettu tai opintolaina on maksettu pankille 18.1.2008, saatava vanhentuu 18.1.2023. Saatava on perittävässä vielä määräjän viimeisenä päivänä.

Esimerkki

Velallinen on tuomittu 4.5.2008 annetulla tuomioistuimen päätöksellä petoksesta vankeuteen ja samalla päätöksellä velallinen on tuomittu maksamaan Kelalle vahingonkorvausta etuuden liikamaksun verran sekä oikeudenkäyntikulut. Tuomiosta ei ole valitettu. Vahingonkorvaus ja oikeudenkäyntikulut vanhentuvat 4.5.2028. Saatava on perittävässä vielä määräajan viimeisenä päivänä.

Saatavan lyhentäminen vanhentumisen jälkeen

Vanhentumisen jälkeen maksettuja saatavan lyhennyksiä ei pääsääntöisesti oteta vastaan. Kuitenkin, jos saatavan perimiseksi on vanhentumisen määräajan kuluessa toimitettu ulosmittaus tai saatava on ilmoitettu ulosottokaaren 5 luvussa tarkoitetussa myynnissä (ulosottomiehen toimittama julkinen huutokauppa tai muu myyntitapa), ulosmitatut varat saadaan käyttää saatavan lyhentämiseen vanhentumisajan jälkeenkin.

Vanhentumisajan jatkaminen

Vanhentumisaikaa voidaan tuomioistuimen päätöksellä jatkaa 10 vuodella alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä, jos velallinen on alkuperäisen vanhentumisajan kuluessa olennaisesti vaikeuttanut velkojan maksunsaantia eikä tuomioistuin pidä jatkamista velallisen kannalta kohtuuttomana. Jatkamiskanne on nostettava 2 vuoden kuluessa alkuperäisen vanhentumisajan päättymisestä.

Ilmoitus vanhentumisesta

Velalliselle ilmoitetaan asiakaskirjeellä YHI25 tai YHI26 saatavan vanhentumisesta.

Ks. lopullisesta vanhentumisesta ulosottokaari 705/2007

1.10 Perinnästä luopuminen

Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen perimisestä voidaan tapauskohtaisen harkinnan jälkeen luopua, jos toistuvat perintätoimenpiteet ovat osoittautuneet tuloksettomiksi ja on todennäköistä, että saatavaa ei velallisen taloudellisen tilanteen vuoksi saada jatkossakaan perittyä tai perinnän jatkamisesta aiheutuisi jäljellä olevan saatavan määrään nähden kohtuuttomat perintäkustannukset.

Poikkeuksellisesti voidaan luopua perinnästä ilman edellä kuvattuja perusteita tilanteessa, jossa asiakas alkaa saamaan toimeentulotukea ja kuittaaminen keskeytetään. Jos perittävä määrä on 50 euroa tai alle sen, perinnästä voidaan luopua ulosotto-perinnästä aiheutuvien kustannusten perusteella ennen asian siirtämistä ulosottoon.

Asiakkaalle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

Tuomioistuimen päätökseen perustuvien saatavien perinnästä ei voida luopua. Perinnästä luopumista koskevia etuuslakien säännöksiä voidaan soveltaa ainoastaan sellaisiin saataviin, joiden perinnästä Kela on antanut päätöksen.

Perinnästä voidaan luopua, vaikka liikamaksu olisi aiheutunut etuudensaajan vilpillisestä menettelystä.

Luopuminen voi tulla harkittavaksi Kelan aloitteesta tai asiakkaan vaatimuksesta.

Jos perinnästä luovutaan Kelan aloitteesta, asiakkaalle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

Jos asiakas on vaatinut takaisinperinnästä luopumista, asiakkaalle annetaan luopumisesta tai vaatimuksen hylkäämisestä perusteltu päätös valitusosoituksin. Päätöksestä valittaminen ei estä saatavan perinnän jatkamista.

1.10.1 Arviointi

Luopuminen perintätoimien tuloksettomuuden perusteella

Perinnästä luopuminen ennen saatavan vanhentumista on poikkeus pääsäännöstä. Perinnässä olevan velan määrällä ei ole merkitystä perinnästä luopumista harkittaessa.

Perintätoimenpiteiden tuloksettomuutta arvioitaessa perinnän on tullut kestää useita vuosia ja tänä aikana on tullut tehdä useita perintäyrityksiä. Arvioinnissa otetaan huomioon jo suoritettut perintätoimenpiteet sekä velallisen taloudellinen asema ja olosuhteet.

Jos perintätoimenpiteistä ja velallisen taloudellisesta asemasta käytössä olevien tietojen perusteella on nähtävissä, ettei saatavaa saada tulevaisuudessakaan perityksi, perinnästä voidaan luopua.

Pääsääntöisesti saatavaa on tullut yrittää periä ulosoton kautta vähintään kaksi kertaa ja perintä on tullut todeta tuloksettomaksi. Jos edellisestä perintäyrityksestä on kulunut jo pitkä aika, saatava annetaan tarvittaessa ulosottoviranomaisen perittäväksi, minkä jälkeen perinnän tuloksellisuus arvioidaan uudelleen.

Perinnästä luopuminen perinnän tuloksettomuuden perusteella tulee harkita kaikkien opintolainan takausvastuusaatavien ja etuussaataavien osalta samalla kertaa. Jos luopumisen edellytykset täyttyvät yhden saatavan osalta, voidaan perinnästä luopua muidenkin sellaisten saatavien osalta, joita on yritetty periä ulosoton kautta ainakin kerran.

Jos saatavaa ei ole yritetty periä ulosoton kautta, saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella (poikkeus esim: varaton kuolinpesä). Ulosotossa täytäntöönpanossa olevasta saatavasta ei luovuta perinnän tuloksettomuuden perusteella. Ulosoton passiiviperinnän aikana saatavasta voidaan luopua, mikäli luopumisen edellytykset täyttyvät. Luopumisesta tulee tällöin ilmoittaa ulosottoviranomaiselle.

Perinnästä ei voida luopua pelkästään sillä perusteella, että takaisinmaksaminen tapahtuu hitaasti. Esimerkiksi säännöllisesti vähissä erissä takaisinmaksettavan tai kuitattavan saatavan perinnästä ei pääsääntöisesti pidä luopua.

Luopuminen perintäkustannusten perusteella

Jos perintätoimien jatkaminen kasvattaisi perintäkulut niin suuriksi, että ne tulisivat ylittämään jäljellä olevan saatavan määrän, perinnästä voidaan luopua.

Tulorekisterin hyödyntäminen

Kela hakee luopumisharkintaa varten asiakkaan tiedot tulorekisteristä (ks. Tulorekisteri-ohje). Asiakkaan tiedot tarkistetaan tulorekisteristä aina, kun luopumista harkitaan perintätoimien tuloksettomuuden perusteella.

Luopumista harkittaessa voidaan pääsääntöisesti käyttää ansiotulojen osalta tulorekisterin Perintä - käyttötarkoituksessa muodostamaa huomioitavaa määrää. Käsittelijän tulee kuitenkin huomioida luopumisharkinnassa myös tulot, joista ei saada tietoa tulorekisteristä. Tällaisia tuloja ovat esimerkiksi yritystoiminnan tulot, pääomatulot ja ulkomailta saadut tulot.

Luopumista harkittaessa voidaan hyödyntää myös palvelussuhde- ja poissaolotietoja.

1.11 Väärinkäytös

Tahallisuus

Kun etuutta on maksettu liikaa sen vuoksi, että etuudensaaja tai hänen edustajansa tahallaan on antanut vääriä tietoja, salannut tietoja tai laiminlyönyt hänelle kuuluvan olosuhteiden muutosta koskevan ilmoitusvelvollisuuden, saattaa kyseessä olla väärinkäytösasia, joka voi johtaa rikosilmoituksen tekemiseen.

Lue lisää
väärinkäytösasian käsittelystä
väärinkäytöksen tunnistamisen ohje

Liikasuorituksen periminen

Jos Kela vaatii liikasuorituksen perimistä vasta oikeudenkäynnissä, se ei yleensä vaadi lisäksi viivästyskorkoa. Myöskään oikeudenkäyntikululle ei yleensä vaadita viivästyskorkoa. Kulloinkin voimassa oleva viivästyskorkoprosentti määräytyy korkolain mukaan siten, että voimassa olevaan viitekorkoon lisätään seitsemän prosenttia. Tiedon kulloinkin voimassa olevasta korosta löytää Suomen Pankin internetsivuilta (www.bof.fi) kohdasta perus- ja viivästyskorko.

Oikeudenkäyntikulujen ja korkojen perinnän seuraamiseen käytetään YHTE-takaisinperintäjärjestelmää. Ks. YHTE-takaisinperintä.

Lue lisää
oikeudenkäyntikulujen, selvittelykustannusten ja korkojen vaatimisesta

Jos tuomioistuin päättää, että etuudensaajan on maksettava liikamaksu Kelalle vahingonkorvausvaatimuksen perusteella, perinnän täytäntöönpanoa varten Perintäkeskus rekisteröi pääoman, korot ja oikeudenkäyntikulut käsin YHTE-takaisinperintäjärjestelmään. Tuomiolla perittävien saatavien perintä hoidetaan Perintäkeskuksessa.

Vanhentuminen

Tuomioistuimen päätökseen perustuvien saatavien (etuuden liikasuorituksen perintä vahingonkorvauksena, korot ja oikeudenkäyntikulut) vanhentumista koskevat samat määräajat (5, 15, 20 vuotta) kuin takaisinperintäpäätöksellä perittäviä liikamaksujakin. Vanhentuminen lasketaan asian viimeksi ratkaiseen tuomioistuimen antamasta päätöksestä.

Katso myös
saatavan vanhentumisesta

1.12 Toimivalta

Takaisinperinnästä päättämistä koskeva toimivaltapäätös 1.3.2014 lukien

1. Jos liikamaksu johtuu virheellisestä etuuspäätöksestä, liikamaksun perimisestä ei saa päättää eikä asiaa esitellä toimihenkilö, joka on tehnyt virheellisen etuuspäätöksen, ellei luopumisen perusteena ole liikamaksun vähäisyys.
2. Kyseisen etuuden ratkaisemiseen oikeutettu toimihenkilö saa päättää liikamaksun takaisinperinnästä tai siitä luopumisesta, jos liikamaksun määrä on enintään 1500 euroa. Jos liikamaksun määrä on yli 1500 euroa, sen takaisinperinnästä tai perinnästä luopumisesta osittain tai kokonaan päättää esittelystä vakuutuspiirin johtaja taikka vakuutuspiirin johtajan määräämä, muu takaisinperintään erityisesti perehtynyt toimihenkilö.
3. Yllä olevat toimivaltarajaukset eivät koske opintorahan ja asumislisän vuositulovalvonnasta johtuvaa takaisinperintää eikä opintotukilautakunnissa tehtävää opintotuen takaisinperintää.
4. Tätä päätöstä noudatetaan 1.3.2014 lukien.

Perintätoimenpiteiden lopettamista ja maksuvapautuksen myöntämistä opintolainojen valtiontakaukseen perustuvien takaussaatavien sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta valtiolle koskeva toimivaltapäätös 1.3.2014 lukien

1. Perintäkeskuksen toimihenkilö, jolla on oikeus päättää etuuksien perinnän lopettamisesta niin sanotuissa toivottomissa tapauksissa, saa ratkaista asian, jos lopettamisharkinnan kohteena olevien saatavien jäljellä oleva määrä on yhteensä enintään 1500,00 euroa.
2. Perintäkeskuksen toimihenkilö, jolla on oikeus päättää opintolainojen valtion takaukseen perustuvien takaussaatavien perinnän lopettamisesta niin sanotuissa toivottomissa tapauksissa, saa ratkaista asian, jos lopettamisharkinnan kohteena olevien takausvastuusaatavien jäljellä oleva määrä on yhteensä enintään 1500,00 euroa.
3. Toivottomilla tapauksilla tarkoitetaan tilanteita, joissa takaisinperinnästä voidaan eri etuuslakien mukaan luopua kokonaan (takaisinperintää koskevan päätöksen antamisen jälkeen) silloin, kun takaisinperintää ei etuuden saajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen ole enää tarkoituksenmukaista jatkaa tai kun perinnän jatkamisesta aiheutuisi perimättä olevaan etuuden määrään nähden kohtuuttomat kustannukset.
4. Jos lopettamisharkinnan kohteena olevien saatavien jäljellä oleva määrä yhteensä on yli 1500,00 euroa, perinnän lopettamisesta etuuksien perintää ja opintolainojen valtiontakaukseen perustuvia takaussaatavia koskien päättää esittelystä Perintäkeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä toimihenkilö.
5. Perintäkeskuksen johtaja tai hänen määräämänsä voi tarvittaessa määrätä Perintäkeskuksen toimihenkilölle alemman eurorajan kuin 1500,00 euroa.
6. Jos perinnän lopettamisesta päättäminen kuuluu muun yksikön kuin Perintäkeskuksen vastuulle, perinnän lopettamisratkaisut tehdään aina esittelystä.

Perinnän lopettamisesta päättää vakuutuspiirin johtaja tai hänen määräämänsä muu takaisinperintään erityisesti perehtynyt toimihenkilö.

7. Perintäkeskuksen johtaja päättää Perintäkeskuksen toimihenkilöiden ratkaisuvalltuuksista koskien maksuvapautuksen myöntämistä opintolainan valtiontakaukseen perustuvan takaussaatavan sekä sille kertyneiden korkojen maksamisesta valtiolle.

8. Toimivaltapäätöksen muutos tulee voimaan 1.3.2014.

1.13 Erääntyneiden saatavien perintä

Saatava on erääntynyt, kun sen takaisinperinnästä annettu päätös on tullut lainvoimaiseksi eikä asiakas ole maksanut saatavaa sovitulla tavalla.

Erääntyneen saatavan perintä hoidetaan

- Kelan perintäkeskuksessa, kun kyse on:
 - YHTE-järjestelmän etuudesta, jonka takaisinmaksua seurataan ohjelmallisesti
 - RAKE-järjestelmän etuudesta, jonka takaisinmaksua seurataan manuaalisesti
 - opintolainan takausvastuusaatavan perinnästä
 - tuomiolla perittävien saatavien perinnästä heti kun tuomio on lainvoimainen
 - Kelan toimihenkilölle maksetun etuuden perinnästä
- työpaikkakassassa, kun kyse on kassan vastuulle kuuluvan asiakkaan sairausvakuutuslain mukaisen etuuden perinnästä. Kassa vastaa perinnästä koko sen ajan, jonka asiakas kuuluu sen vastuulle.

Lue lisää

- työjaosta kotitoimiston / etuuden vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä
- työpaikkakassojen hoitamasta perinnästä
- toimihenkilölle maksetun etuuden perinnästä

1.13.1 Perintäkeskuksen tehtävät

Takaisinperintäpäätöksen antamisen jälkeen perintäkeskus hoitaa kaikki perintätoimenpiteet kuten esimerkiksi

- maksukehotukset
- kuulemiset ja suostumukset etuudesta kuittaamiseksi
- maksusuunnitelmat
- ulosottohakemukset.

Ulkomailla asuvien perinnät Perintäkeskus voi antaa perintätoimiston (Intrum Oy) hoidettavaksi. Ruotsissa asuvien perinnän Perintäkeskus voi halutessaan joko hoitaa EU-asetuksen 883/2004 mukaisesti, perintätoimiston kautta tai hakea itse ulosottoa Ruotsin ulosottoviranomaiselta.

Lisäksi Perintäkeskus

- hoitaa kuolinpesään ja kuolinpesän osakkaisiin kohdistuvat perintätoimet
- antaa takaisinperintäpäätökset asumistuen yhteisvastuullisille velallisille ja hoitaa näiden saatavien perinnän

- hoitaa velkajärjestelyt (yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaiset sekä vapaaehtoiset velkajärjestelyt
- päättää, voidaanko saatavasta luopua vai ei
- hoitaa vuokranantajalta perinnän, kun takaisinperintäpäätös on tullut lainvoimaiseksi ja kertamaksu on eräännytynyt

Kelan perintäkeskuksella on kuusi perinnän vastuuyksikkönumeroa:

- 98095 (ent. Helsingin perintäyksikkö)
- 92395 (ent. Etelä-Suomen perintäyksikkö)
- 63095 (ent. Tampereen perintäyksikkö)
- 69795 (ent. Jyväskylän perintäyksikkö)
- 78295 (ent. Itä-Suomen perintäyksikkö)
- 51695 (ent. Pohjois-Suomen perintäyksikkö)

Katso lisää

Työnjako vastuu- ja Perintäkeskuksen välillä

Kun saatavan perintä on siirtynyt Perintäkeskuksen vastuulle, ainoastaan Perintäkeskus voi päättää perintätoimenpiteistä ja sopia asiakkaan kanssa takaisinmaksutavasta ja -aikataulusta.

Perintäkeskus ei hoida

Perintäkeskus ei hoida minkään etuuden regressiperintää. Perintäkeskus hoitaa sairauspäivärahan rikosregressiin liittyvät perintätoimet.

1.13.2 Perintäkeskuksen vastuulle kuuluvat etuudet

Seuraavien YHTE-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle:

- adoptiotuki
- elatustuki
- eläkkeensaajan asumistuki (1.1.2007 lukien)
- erityishoitoraha
- kansaneläke (työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke) (1.10.2013 lukien)
- korkoavustus
- koulumatkatuki
- koulutustuki
- kuntoutusmaksut
- kuntoutusraha
- lapsilisä
- lastenhoidon tuki
- lomakustannuskorvaus
- luovutuspäiväraha
- maahanmuuttajan erityistuki
- opintotuki, opintotuen tulovalvonta
- osasairauspäiväraha
- peruspäiväraha
- sairaanhoitokorvaus
- sairauspäiväraha
- sotilasavustus
- takuueläke

- tartuntatautietuus
- työmarkkinatuki
- vanhempainpäiväraha (erityisäitiys-, äitiys-, isyys- ja vanhempainraha sekä osittainen vanhempainraha)
- yleinen asumistuki
- äitiysavustus

Seuraavien RAKE-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle:

- kansaneläkkeet (työkyvyttömyyseläke, työttömyyseläke, vanhuuseläke) ajalta ennen 1.10.2013
- perhe-eläkkeet
- lapsikorotus
- rintamalisät (rintamalisä, ylimääräinen rintamalisä, ulkomaille maksettava rintamalisä) ajalta ennen 1.10.2013
- eläkettä saavan hoitotuki ajalta ennen 11.10.2014
- eläkkeensaajan asumistuki ajalta ennen 1.1.2007
- 16 vuotta täyttäneen vammaistuki ajalta ennen 11.10.2014
- alle 16 vuotiaan vammaistuki ajalta ennen 11.10.2014
- ruokavaliokorvaus ajalta ennen 11.10.2014
- eläketuki

Seuraavien ONNI-etuuksien perintätoimet kuuluvat Perintäkeskukselle

- vammaisetuudet (alle 16-vuotiaan vammaistuki, 16 vuotta täyttäneen vammaistuki, eläkettä saavan hoitotuki, ruokavaliokorvaus) (11.10.2014 lukien).

Perintäkeskus hoitaa myös

- elatusapuvelan perinnän sekä opintolainan takausvastuusaatavien perinnän kaikki toimenpiteet.
- oikeudenkäyntikulujen ja saamisen korkojen perimisen pääoman perimisen lisäksi

Työterveyshuollon etuuksien perintä kuuluu päätöksen antaneen yksikön vastuulle.

1.13.3 Perinnän siirtyminen Perintäkeskukseen

YHTE-etuudet

Saatavan perintä siirtyy ohjelmallisesti perintäkeskuksen vastuulle, kun saatava on erääntynyt ja siitä lähetetään ohjelmallisesti maksukehotus tai se nousee TORE-impulssin kautta Oiwa-työksi perintäkeskuksen työjonolle.

Katso tarkemmin

takaisinperinnän ohjelmallisesta seurannasta ja toimeenpanosta

Sen jälkeen kun erääntynyt saatava on siirtynyt perintäkeskuksen vastuulle, siirtyvät sinne asiakkaan muutkin lainvoimaiset perintäasiat, joista on YHTE-takaisinperintäjärjestelmällä annettu takaisinperintäpäätös. Perintäasia siirtyy perintäkeskukseen, vaikka asiakas noudattaisi sovittua takaisinmaksutapaa.

Saatava siirtyy perintäkeskukseen pääsääntöisesti ohjelmallisesti, mutta tarvittaessa se voidaan siirtää myös manuaalisesti. Tällöin käsittelijä rekisteröi YHTE-takaisinperintäjärjestelmään perintäkeskuksen alayksikön numeron kyseisen

perintäasian Perintätapa- tai Seuranta -näytölle. Lisäksi käsittelijä luo Oiwaan tilanteeseen sopivan työn ja siirtää sen Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Saatava siirretään perintäkeskukseen manuaalisesti esimerkiksi silloin, kun asiakas pyytää kotitoimistoa luopumaan jäljellä olevasta perinnästä huonon maksukykyensä vuoksi (kyse ns. toivottomasta tapauksesta).

RAKE-etuudet

Saatavan perintä ei koskaan siirry ohjelmallisesti perintäkeskukseen eikä siirtoa rekisteröidä RAKE-järjestelmään vaan käsittelijä siirtää saatavan manuaalisesti perintäkeskuksen vastuulle, kun perintä katsotaan eräänntyneeksi (takaisinmaksu ei suju sovitulla tavalla, esim. kertamaksua ei saada eräpäivään mennessä tai etuudesta kuittaaminen keskeytyy). Tällöin vakuutuspiirin käsittelijä siirtää saatavaa koskevan Seuranta -työn perintäkeskuksen Maksujärjestely -työjonoon. Samalla siirretään kaikki muutkin lainvoimaiset RAKE -saavat perintäkeskuksen vastuulle.

Katso manuaalisesti siirrettävät tapaukset.

1.13.4 Perinnän vastuuyksikkönumeron määräytyminen

Vastuuyksikkönumeron määräytyminen

Perinnän vastuuyksikkönumero määräytyy silloin, kun asiakkaan perintäasia ensimmäisen kerran siirtyy perintäkeskukseen. Vastuuyksikkönumero määräytyy ensisijaisesti asiakkaan kotitoimiston mukaisesti. Jos asiakkaalla on jo perintäasioita perintäkeskuksen vastuulla, uusi eräänntynyt perintä keskitetään samalle vastuuyksikkönumerolle kuin aikaisemmatkin perintäasiat. Jos asiakkaalla on jo ennestään kesken olevia perintäasioita ja saatava halutaan YHTE-takaisinperintäjärjestelmässä siirtää manuaalisesti perintäkeskuksen vastuulle, tulee vastuuyksikkönumeroksi pääsääntöisesti rekisteröidä aiemman perintäasian vastuuyksikkönumero, jotta kaikki perintäasiat ovat järjestelmässä samalla vastuuyksikkönumerolla.

1.13.5 Työnjako vastuuyksikön ja Perintäkeskuksen välillä

Etuudet

Kotitoimisto, etuuden vastuuyksikkö tai työntasaamisen johdosta muu Kelan toimisto ratkaisee liikaa maksetun etuuden takaisinperinnän, antaa siitä päätöksen ja vastaa päätöksestä sen lainvoimaiseksi tuloon saakka. Perintäkeskus vastaa perintätoimenpiteistä sen jälkeen, kun takaisinperintäpäätös on annettu.

1.13.5.1 Etuuden lakkautus

Jos kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö lakkauttaa etuuden, josta kuitataan Perintäkeskuksen vastuulla olevaan saatavaan, kotitoimiston tai etuuden vastuuyksikön on ilmoitettava lakkautuksesta Perintäkeskukselle, jotta se osaisi jatkaa perintää muulla tavalla. Kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö luo Oiwaan maksujärjestelytyön

(tarkenne 'Maksusuunnitelma tarkistettava'), kirjaa työn kommenttiin etuuden lakkauttamisen, liittää työn saatavaan, jonka periminen etuuden lakkautuksen vuoksi keskeytyy ja siirtää työn Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Etuuden lakkautuksesta on informoitava myös vakuutuspiiriä, jos kyseessä on sen vastuulle kuuluva perintäasia.

1.13.5.2 Etuus- tai perintäpäättöksen oikaisu

Jos saatavan siirryttyä Perintäkeskukseen todetaan, että saatavasta annettua takaisinperintäpäättöä tai siihen vaikuttavaa etuuspäättöä on oikaistava, kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö antaa oikaisupäätöksen. Samalla tulee tutkia, miten oikaisu vaikuttaa saatavan määrään, tehtyihin perintätoimiin, mahdollisiin palautuksiin sekä asiakkaan muiden saatavien perintään.

Perintäkeskusta on informoitava oikaisusta ajoissa ja sen kanssa on sovittava perintätoimien keskeyttämisestä ja jatkamisesta sekä siitä, missä vaiheessa saatava siirretään takaisin kotitoimistoon tai etuuden vastuuyksikköön.

1.13.5.3 Perintä kuolinpesältä

Etudensaajan kuoltua kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö päättää liikamaksun takaisinperinnästä, antaa päätöksen ja siirtää asian päätöksen antamisen jälkeen perintäkeskukseen. Perintäkeskus pyytää perukirjan ja huolehtii perinnän jatkotoimista. Jos etudensaajan kuollessa on jo olemassa lainvoimainen takaisinperintäpäättös, perintä siirretään perintäkeskuksen vastuulle.

Kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö siirtää saatavan manuaalisesti perintäkeskukseen siten, että rekisteröi perintäkeskuksen yksikön numeron 69795 joko Perintätapa- tai Seuranta-näytölle (YHTE-etuudet) tai kirjaa siirron liikamaksutyöhön (RAKE-etuudet). Lisäksi kotitoimisto tai etuuden vastuuyksikkö luo Oiwaan Toimeksianto-työn (tarkenne "Selvitettävä asia, tarkenteen lisätieto Kuolinpesä"), liittää työn perittävään saatavaan ja siirtää perintäkeskuksen Tuki-työjonoon.

Perintäkeskus ottaa yhteyttä kuolinpesään ja pyytää kuolinpesältä tai Verohallinnolta perukirjan, selvittää pesän varallisuuden ja päättää sen perusteella perinnän jatkamisesta tai lopettamisesta.

Jos perinnästä luovutaan, kotitoimisto/etuuden vastuuyksikkö rekisteröi luopumisen RAKE-etuuden osalta RAKE-järjestelmään perintäkeskuksen toimeksiannon mukaisesti. Tällöin perintäkeskus kirjaa luopumisen ja toimeksiannon Toimeksianto-työn kommenttiin ja siirtää työn kotitoimiston/etuuden vastuuyksikön työjonoon. YHTE-etuuden osalta perintäkeskus rekisteröi luopumisen YHTE-takaisinperintäjärjestelmään. Jos kuolinpesä on vaatinut takaisinperinnästä luopumista, kuolinpesälle annetaan luopumisesta tai vaatimuksen hylkäämisestä perusteltu päätös valitusosoituksin. Jos perinnästä luovutaan Kelan aloitteesta, kuolinpesälle ilmoitetaan luopumisesta kirjeellä.

1.13.5.4 Yksityishenkilön velkajärjestely

Todistuksen Kelan saatavien määrästä yksityishenkilön velkajärjestelylain mukaisen velkajärjestelyn hakemista varten antaa se yksikkö (Kelan toimisto, etuuden vastuuyksikkö tai Perintäkeskus), josta todistusta on pyydetty. Kuitenkin, jos asiakkaalla on elatusapuvelkaa, saldododistuksen antaa aina Perintäkeskus. Todistukseen merkitään kaikki Kelan saatavat (YHTE- ja RAKE-etuudet, elatusapuvelka, takausvastuusaatava) riippumatta siitä, minkä yksikön vastuulla saatava on.

Perintäkeskus antaa aina velkajärjestelylausuman ja tekee tämän jälkeen kaikki velkajärjestelyyn liittyvät toimenpiteet (esimerkiksi maksuohjelman toimeenpano, seuranta, maksukehotukset, ulosotto, lisätilitykset, perinnän lopettaminen, velkajärjestelyn rauettaminen). RAKE-järjestelmään rekisteröinnit (esimerkiksi kuittauksen keskeyttämisen) tekee kuitenkin kotitoimisto / etuuden vastuuyksikkö Perintäkeskuksen toimeksiannon mukaisesti.

Perinnät on siirrettävä manuaalisesti Perintäkeskuksen vastuulle, jolloin käsittelijä rekisteröi Perintäkeskuksen alayksikön numeron Perintätapa- tai Seuranta-näytölle (YHTE-etuudet) tai kirjaa siirron liikamaksu-työhön (RAKE-etuudet).

Kun tehdään mikä tahansa toimenpide velkajärjestelyyn liittyen, Oiwassa on kyse velkajärjestelytyöstä. Käsittelijä kirjaa tekemänsä toimenpiteet työn kommenttiin ja liittää työn kaikkiin velkajärjestelyn piirissä oleviin saataviin. Perintäkeskuksessa velkajärjestelytoille on oma Velkajärjestelyt-työjono.

1.13.5.5 Vapaaehtoinen velkajärjestely

Perintäkeskus vastaa vapaaehtoisten velkajärjestelyjen ja velkasovintojen tekemisestä ja seuraamisesta. Perintäkeskus siirtää saatavan/saatavat manuaalisesti vastuulleen. Oiwassa toimenpiteet hoidetaan velkajärjestelytyönä.

1.13.5.6 Toivottomat perinnät

Kyse on lainvoimaiseen takaisinperintäpäätökseen perustuvasta saatavasta, joka useista perintäryityksistä huolimatta on edelleen maksamatta. Perintäkeskus päättää, voidaanko jäljellä olevan saatavan perintä lopettaa toivottomana vai jatketaanko perintää. Perintäkeskus antaa asiasta tarvittaessa päätöksen. Ks. lopettamisedellytykset.

Jos asiakas itse pyytää perinnän lopettamista ja toimittaa pyynnön kotitoimistoon tai etuuden vastuuyksikköön, pyyntö siirretään Perintäkeskukseen. Jos asiakkaan pyyntö koskee RAKE-etuutta, kotitoimisto / etuuden vastuuyksikkö antaa päätöksen Perintäkeskuksen toimeksiannon perusteella.

Oiwassa lopettamisharkinta hoidetaan Perinnän lopetusharkinta -työnä. Kun perinnän lopettamispyyntö tulee kotitoimistoon / etuuden vastuuyksikköön, se luo Perinnän lopetusharkinta -työn ja siirtää sen Perintäkeskuksen Tuki-työjonoon. Jos kyse on RAKE-järjestelmässä olevasta perinnästä, tämä kirjataan työn kommenttiin.

1.13.5.7 Saatavan vanhentuminen

Takaisinperintäpäätöksellä vahvistettu saatava vanhentuu viiden vuoden kuluttua päätöksen antamisesta ellei vanhentumista sitä ennen katkaista. Lopullisesti tällainen saatava vanhentuu 15 tai 20 vuoden kuluttua päätöksen antamisesta.

Perintäkeskus tutkii saatavien vanhentumisen sellaisten etuuskien osalta, jotka kuuluvat Perintäkeskuksen vastuualueeseen. Perintäkeskus katkaisee vanhentumisen, ilmoittaa vanhentuneesta saatavasta velalliselle ja lopettaa perintätoimenpiteet rekisteröimällä takaisinperintäjärjestelmään luopumisen. Perintäkeskus ilmoittaa RAKE-etuuden vanhentumisen toimeksianto-työllä kotitoimistoon tai vastuuyksikköön, joka rekisteröi RAKE-järjestelmään päätöksettömän luopumiskäytön. Perintäkeskus ilmoittaa vanhentumisen kirjeellä asiakkaalle.

Viiden (5) vuoden säännön mukaan vanhentuvat tapaukset poimitaan kolme kertaa vuodessa (1.3, 1.7 ja 1.11) vähintään kaksi kuukautta ennen oletettua vanhentumispäivää ja niistä tulee Oiwaan työ. Myös lopullisesti vanhentuvista tapauksista tulee Oiwaan työ.

1.13.6 Toimihenkilön etuuskien perintä

Kaikki toimihenkilöiden perintäasiat käsitellään Perintäkeskuksessa. Toimisuojattuihin etuuksiin kuuluvat perintäasiat ohjautuvat Kelan toimihenkilöiden etuusasiat-työjonolle. Jos perintäasia ei kuulu toimisuojattuihin etuuksiin, ohjautuu se entiseen tapaan Oiwasssa muulle työjonolle. Toimisuojattuihin etuuksiin eivät kuulu: sairaanhoitokorvaukset, opintotuki, korkoavustus ja koulumatkatuki.

1.13.7 Takaussaavat

Perintäkeskus hoitaa opintolainojen valtiontakauksen perusteella syntyneiden saatavien

- perintätoimenpiteet
- maksuvapautusten myöntämisen ja hylkäämisen
- perinnän lopettamisen toivottomana tai vanhentuneena
- velkajärjestelyyn liittyvät toimenpiteet todistuksen antamisesta velkajärjestelyn hakuaiheessa velkajärjestelyn päättymiseen saakka.

Lue lisää takausvastuun etuusohjeista.

1.13.8 Työpaikkakassat

Työpaikkakassat hoitavat vastuullensa kuuluvien asiakkaiden takaisinperinnät sairausvakuutuslain mukaisista etuuksista

- apteekkitilitykset

- erityishoitoraha
- erityiskorvattavat lääkkeet
- erityisäitiysraha
- isyysraha
- osasairauspäiväraha
- sairaanhoitokorvaukset
- sairauspäiväraha
- vanhempainraha
- äitiysraha

Takaisinperinnät eivät siirry työpaikkakassasta Perintäkeskuksen hoidettaviksi, vaikka perintäasiassa saatava eräänntyisi. Jos asiakas siirtyy pois työpaikkakassan vastuulta, hänen perintäasiansa siirtyy uuden vastuuyksikön, joko Kelan toimiston tai toisen työpaikkakassan hoidettavaksi. Toimiston vastuulta saatavat voivat eräännyttyään siirtyä Perintäkeskukseen.

Jos Kelan vastuulla oleva asiakas siirtyy työpaikkakassan vastuulle, ja hänellä on Perintäkeskuksessa kesken perintäasioita, niitä ei siirretä työpaikkakassan hoidettaviksi, vaikka kyse olisi sairausvakuutuslain mukaisesta etuudesta.

Jos sekä työpaikkakassassa että Perintäkeskuksessa on perittävänä saatavia samalta asiakkaalta, yksiköiden on sovittava yhdessä perintätoimenpiteistä.

1.14 Väärän henkilön tilille maksettu etuus ja sen periminen

Kun etuusratkaisu on tehty oikein oikealle henkilölle, mutta etuus on maksettu Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille, oikealle etuudensaajalle maksetaan saamatta jääneet etuuserät heti, kun virhesuoritus tulee ilmi. Kela aloittaa virhesuorituksen perinnän virhesuorituksen saajalta vasta tämän jälkeen.

Jos kyseessä ei ole Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille maksetusta etuudesta, etuutta ei makseta oikealle etuudensaajalle, jos väärän henkilön tilille maksettu suoritus ei ensin palaudu Kelaan. Tilanteessa voidaan pyytää virhesuorituksen palautusta pankista, mutta jos pankki ei palauta suoritusta, Kela ei jatka suorituksen perintää, eikä maksa etuutta uudelleen oikean etuudensaajan tilille. Virhesuorituksen periminen jää oikean etuudensaajan omalle vastuulle, koska etuuden maksamisen väärän henkilön tilille on johtunut siitä, että etuudensaaja on ilmoittanut Kelalle väärän tilinumeron.

Virhesuorituksen perinnässä pyydetään aina koko suorituksen palautusta sen määrästä riippumatta. Etuuslakien mukaista kohtuullistamisharkintaa (esimerkiksi 150 euron vähäistä määrää) ei voida soveltaa perintään, koska virhesuorituksen perinnässä ei ole asiallisesti kyse etuuslakien mukaisesta liikamaksun takaisinperinnästä vaan yksityisoikeudellisesta perusteettoman edun palautuksesta. Virhesuoritusta ei myöskään rekisteröidä liikamaksuksi YHTE- tai RAKE-järjestelmään.

Virhesuorituksen saajan on pääsääntöisesti maksettava suoritus takaisin kertasuorituksena. Jos virhesuorituksen saaja ehdottaa suorituksen takaisinmaksua osamaksuna, ehdotuksen hyväksymiselle on oltava riittävät perusteet ja maksusuunnitelman on oltava Kelan kannalta järkevä (mm. virhesuoritus tulee maksetuksi takaisin kohtuullisessa ajassa).

Etuuden maksaminen väärän henkilön tilille voi tulla ilmi siten, että oikea etuudensaaja tai virheellisesti etuuden saanut henkilö ottaa yhteyttä Kelaan. **Tapauksesta tulee aina ilmoittaa palautusten käsittelytiimille.**

Väärän henkilön tilille maksettujen tapausten työnjako Kelassa

Asiakaspalvelu

- ottaa asiakkaan yhteydenoton yhteydessä vastaan kaiken tiedon tapahtuneesta virheellisestä maksusta
- tekee Oiwaan Toimeksianto-työn vakuutuspiirille

Vakuutuspiiri

- tarkistaa onko virheellinen maksu tapahtunut Kelan vai asiakkaan virheen vuoksi
- tekee Oiwaan Toimeksianto-työn palautusten käsittelytiimille ja Seuranta-työn vakuutuspiirille

Palautusten käsittelytiimi

- tekee oikean etuudensaajan etuustietoihin korjauskirjaukset, jotta etuus voidaan maksaa asiakkaan oikealle tilille tarkistusratkaisulla
- lähettää pankille palautuspyyntökirjeen YHV31
- tekee tarvittaessa vakuutuspiirille Toimeksianto-työn virheellisesti etuuden saaneen asiakkaan tietoihin
- kirjaa Kelaan tulevat väärän henkilön tilille maksettujen suoritusten palautukset (VHT-palautukset)

Vakuutuspiiri

- laittaa virheellisen maksun oikean etuudensaajan oikealle tilille maksuun päätöksettömällä tarkistusratkaisulla
- lähettää virheellisesti etuuden saaneelle asiakkaalle palautuspyyntökirjeen YHI30
- seuraa VHT-tapausten hoitumista
- siirtää tarvittaessa tapauksen perintäkeskuksen käsiteltäväksi

Perintäkeskus

- tarkistaa tapauksen ja päättää jatketaanko oikeudellista perintää vai luovutaanko perinnästä

Oikea etuudensaaja ottaa yhteyttä

Jos oikea etuudensaaja ottaa yhteyttä Kelaan ja ilmoittaa, ettei ole saanut etuuttaan, asiakaspalvelussa tehdään vakuutuspiirille Toimeksianto-työ tapauksen selvittämistä varten. Vakuutuspiirissä selvitetään, onko virheellinen maksu johtunut Kelan vai asiakkaan virheestä ja ilmoitetaan tapauksesta palautusten käsittelytiimille.

Oikealle etuudensaajalle tehdään vakuutuspiirissä Oiwaan kaksi työtä.

1. Palautusten käsittelytiimille tehdään Toimeksianto-työ. Työn etuus: se etuus, jonka rahoja etuudensaaja ei ole saanut, tarkenne: Selvitettävä asia ja tarkenteen lisätieto: VHT/summa €.
2. Vakuutuspiirille tehdään Seuranta-työ. Työn etuus: se etuus, jonka rahoja etuudensaaja ei ole saanut, tarkenne: Virhesuoritus ja tarkenteen lisätieto: VHT/summa €.

Virheellisesti etuuden saanut asiakas ottaa yhteyttä

Jos virheellisesti etuuden saanut asiakas ottaa yhteyttä Kelaan, asiakaspalvelussa pyydetään häneltä kaikki mahdollinen tieto virheellisestä maksusta ja tehdään vakuutuspiirille Toimeksianto-työ tapauksen selvittämistä varten. Tarvittavia tietoja virheellisestä maksusta ovat:

- asiakkaan tilinumero, jolle suoritus on maksettu
- suorituksen maksupäivä ja määrä
- lisätiedot maksusta (Kelan maksun viitenumero, esim. PC2017091500000)

Asiakasta pyydetään palauttamaan virheellinen maksu Kelan tilille:

- Tilinumero: FI04 5000 0120 2355 35
- BIC-tunnus: OKOYFIHH
- Viesti: Asiakkaan nimi, syntymäaika ja maininta ”Virhesuorituksen palautus/VHT”

Virheellisesti etuuden saaneelle asiakkaalle tehdään vakuutuspiirissä Oiwaan kaksi työtä.

1. Palautusten käsittelytiimille tehdään Toimeksianto-työ. Työn etuus: Muu, tarkenne: Selvitettävä asia ja tarkenteen lisätieto: VHT/summa €. Työn kommenttiin kirjataan tiedot tulevasta maksusta ja tarvittaessa pyyntö selvittää oikea etuudensaaja.
2. Vakuutuspiirille tehdään Seuranta-työ. Työn etuus: Muu, tarkenne: Virhesuoritus ja tarkenteen lisätieto: VHT/summa €.

Palautusten käsittelytiimi selvittää toimeksiannon perusteella kuka on oikea asiakas, jonka etuus on maksettu väärälle tilille.

1.14.1 Suorituksen maksaminen oikealle etuudensaajalle

Väärän henkilön tilille maksetun etuuden uudelleen maksu yksittäismaksulla (25) ei ole enää käytettävissä rahan ulos maksuun. Kaikki väärän henkilön tilille maksettujen etuuksien uudelleen maksut asiakkaan oikealle tilille tapahtuvat tarkistusratkaisulla, jotta tulorekisteri-ilmoituksen maksupäiväksi tulee se päivä, jolloin etuus on maksettu etuudensaajalle. Jotta tämä olisi mahdollista, tulee palautusten käsittelytiimin ensin tehdä korjauskirjaukset oikean etuudensaajan etuustietoihin.

Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille maksettu etuus

Palautusten käsittelytiimi tekee vakuutuspiirin tekemän Toimeksianto-työn perusteella korjauskirjaukset oikean etuudensaajan etuuteen. Kirjauksen perusteella vakuutuspiirille muodostuu seuraavana aamuna ohjelmallisesti Oiwaan Maksaminen estynyt –työ tarkenteella ’Etuus palautunut / väärä tili’. Vakuutuspiiri muuttaa oikean etuudensaajan maksuosoitteen oikeaksi ja tekee päätöksettömän tarkistusratkaisun, jolla etuus maksetaan hänelle.

Muun kuin Kelan virheen vuoksi väärän henkilön tilille maksettu etuus

Jos etuus on maksettu muusta kuin Kelan virheestä johtuen väärän henkilön tilille, palautusten käsittelytiimi voi pyytää pankkia palauttamaan virhesuorituksen Kelalle.

Palautusten käsittelytiimi lähettää pankille palautuspyyntökirjeen YHV31. Jos suoritus palautuu, palautusten käsittelytiimi kirjaa sen virheellisesti maksetun etuuden erään palautukseksi ja vakuutuspiiri laittaa sen maksuun asiakkaan oikealle tilille päätöksettömällä tarkistusratkaisulla. Jos pankki ilmoittaa, ettei raha palaudu Kelalle, palautusten käsittelytiimi ilmoittaa asiasta vakuutuspiirille. Vakuutuspiiri voi tämän perusteella ilmoittaa asiakkaalle, ettei Kela jatka asian selvittämistä tai suorituksen perintää.

1.14.2 Virhesuorituksen perintä, kun virhesuorituksen saajan henkilöllisyys on Kelan tiedossa

Jos virhesuorituksen saajan henkilöllisyys on Kelan tiedossa, vakuutuspiiri ryhtyy perimään suoritusta häneltä ja ilmoittaa tapauksesta palautusten käsittelytiimille.

Virhesuorituksen saaneelle asiakkaalle luodaan vakuutuspiirissä Oiwaan Seuranta-työ. Työn etuus: Muu ja tarkenne: Virhesuoritus. Asiakkaalle lähetetään palautuspyyntökirje YHI30. Kirjeessä yksilöidään virhesuorituksen määrä ja milloin se on maksettu. Virhesuoritus pyydetään palauttamaan kirjeessä kerrotulle tilille ja annetaan määräaika suorituksen palauttamiselle. Kirje liitetään Seuranta-työhön ja työ laitetaan odottamaan kirjeessä ilmoitetun määräajan loppuun. Odottamisen syyksi valitaan ”Odottaa muusta syystä”. Tarvittaessa työn voi lukita itselleen.

Kun kirje on lähetetty, vakuutuspiiri ilmoittaa odotettavissa olevasta palautuksesta palautusten käsittelytiimille. Oiwaan tehdään Toimeksianto-työ, etuus: Muu, tarkenne: Selvitettävä asia ja tarkenteen lisätieto: VHT/summa €. Työ ohjataan Palautusten käsittelytiimin Etuusalautukset-työjonoon.

Molempien töiden kommentteihin kirjataan:

- Tieto siitä, että henkilölle on maksettu virheellisesti toisen henkilön etuutta
- Tiedot virhesuorituksesta; kenen etuutta, mitä etuutta, milloin ja kuinka paljon on virheellisesti maksettu
 - Oikeasta etuudensaajasta kirjataan sukunimi, syntymäaika ja sukupuoli (N, jos nainen ja M, jos mies). Näiden tietojen perusteella käsittelijä voi tarvittaessa selvittää oikean etuudensaajan koko nimen ja henkilötunnuksen HEHA-kyselyllä. Etuudensaajan koko nimeä tai henkilötunnusta ei saa kirjata tietoturvasyistä.

Esimerkki

Henkilölle on virheellisesti maksettu toisen henkilön etuutta.

Virhesuoritus;

opintotuki, maksupäivä 4.11.2010, määrä 249,00 €

opintotuki, maksupäivä 4.12.2010, määrä 249,00 €.

Oikea etuudensaaja on: Makkonen, s. 070580, N.

Ilmoitus palautusten käsittelytiimiin on tehty 9.12.2010 (Huom! Tämä teksti kirjataan vain vakuutuspiirille jäävään työhön silloin, kun ilmoitus VHT-tapauksesta on tehty palautusten käsittelytiimille sähköpostilla, kts. menettely alla).

HUOM! Jos oikea etuudensaaja ja virheellisesti etuuden saanut henkilö tuntevat toisensa ja on ilmeistä, että virhesuorituksen saaja pystyisi tunnistamaan oikean etuudensaajan Oiwaan kirjatuiesta tiedoista, ei Oiwa-työn kommentteihin saa kirjata toisen osapuolen tietoja. Tällöin tieto VHT-tapauksen osapuolista lähetetään palautusten käsittelytiimiin sähköpostilla PALAUTUKSET_PALAUTUSTEN KASITTELYTIIMI –ryhmäsähköpostilaatikkoon. Myös oikean etuudensaajan työ pidetään odottamassa niin kauan kuin palautus on tullut.

Oikealla etuudensaajalla on Oiwassa suorituksen uudelleen maksamisen yhteydessä luotu Seuranta –työ. Tämän työn kommenttiin kirjataan virhesuorituksen saajan sukunimi, syntymäaika ja (N tai M) ja työ suljetaan.

Jos virhesuorituksen saaja palauttaa suorituksen, palautusten käsittelytiimi kirjaa rahat oikean etuudensaajan etuusasiaan ja kirjaa vakuutuspiirissä odottamassa olevan virhesuorituksen saajan Seuranta –työn kommenttiin tiedot palautuksesta ja vapauttaa työn odottamasta. Jos koko virhesuoritus on saatu takaisin, vakuutuspiiri sulkee Oiwa-työn.

Jos palautusta ei ole saatu määräajassa, vakuutuspiiri varmistaa palautusten käsittelytiimistä, ettei palautus ole Kelan tilillä kohdentamattomana. Jos ei ole, virhesuorituksen perintä siirtyy perintäkeskukseen. Vakuutuspiiri tekee perintäkeskukselle Toimeksianto-työn ja kirjaa työn kommenttiin tilanteen. Työn tarkenne: Selvitettävä asia ja tarkenteen lisätieto: VHT/tuomion hakeminen. Työ siirretään perintäkeskuksen Tuomiolla perittävät saatavat –työjonoon. Virhesuorituksen perintä jatkuu oikeudellisena perintänä.

1.14.3 Virhesuorituksen perintä, kun virhesuorituksen saajan henkilöllisyys ei ole Kelan tiedossa

Jos virhesuorituksen saajan henkilöllisyys ei ole Kelan tiedossa, palautusten käsittelytiimi lähettää pankille palautuspyyntökirjeen YHV31. Kirjeessä pankkia pyydetään kahden viikon kuluessa ottamaan yhteyttä virhesuorituksen saajaan ja palauttamaan virhesuoritus Kelalle. Toissijaisesti pankkia pyydetään ilmoittamaan Kelalle tilinomistajan tiedot, jotta Kela voi tarvittaessa jatkaa perintätoimia häneltä. Palautuspyyntökirje tehdään Cicsin APRE-toiminnolla. Sekä palautusten käsittelytiimillä olevaan oikean etuudensaajan Toimeksianto-työhön että vakuutuspiirillä olevaan oikean etuudensaajan Seuranta-työhön liitetään pankille lähetetty kirje.

Palautuspyyntöä tehtäessä on huomattava, että palautuspyynnöt lähetetään aina maksuvälityspankille eli OP:lle, Danske Bankille tai Nordealle.

- OP pankkiin lähetetään palautuspyyntökirje seuraaville pankeille maksetuista virheellisistä etuusmaksuista:
 - OP
 - Aktia Säästöpankki
 - Säästöpankki

- POP Pankki
- Handelsbanken
- Skandinaviska Enskilda banken (SEB)
- Den Danske Bank
- Danske Bank
- DnB NOR Bank ASA
- Swedbank
- Ålandsbanken
 - Palautustili on IBAN -tilinumero: FI04 5000 0120 2355 35
 - BIC: OKOYFIHH
- Danske Bankiin lähetetään palautuspyyntökirje seuraavien pankkien virheellisistä etuusmaksuista, jotka on maksettu ennen 16.6.2020:
 - Nordea
 - S-Pankki Oy
 - Palautustili on IBAN -tilinumero: FI24 8000 1071 1592 07
 - BIC: DABAFIHH
- OP:n pyynnöt lähetetään ensisijaisesti sähköpostilla KeskitetytSelvittelytehtavat@op.fi tai vaihtoehtoisesti osoitteeseen OP/Cash management/PL 308, 00013 OP
- Danske Bankiin pyynnöt lähetetään aina sähköpostilla asma.ml@danskebank.fi
- Nordeaan pyynnöt lähetetään ensisijaisesti sähköpostilla paymentsupport.fi@nordea.com tai vaihtoehtoisesti osoitteeseen Nordea Bank Oyj, CMCS/Account Management, Aleksis Kiven katu 9 / VU3180, 00020 NORDEA
- Palautuspyyntökirje (YHV31) kirjoitetaan, tulostetaan ja skannataan toimistossa ja lähetetään sähköpostilla tai postitse pankkiin. Kirje liitetään Seuranta-työhön ja Toimeksianto-työhön.

Jos pankki palauttaa virhesuorituksen, palautusten käsittelytiimi kirjaa rahat oikean etuudensaajan etuusasiaan sekä kirjaa oikean etuudensaajan Seuranta-työn kommenttiin tiedot palautuksesta ja vapauttaa työn odottamasta. Vakuutuspiirin käsittelijä poimii työn ja sulkee sen, jos koko virhesuoritus on saatu takaisin.

Jos pankki ei palauta virhesuoritusta, se palauttaa Kelaan kirjeen YHV31 ja ilmoittaa siinä tiedot virhesuorituksen saajasta. Palautusten käsittelytiimi kirjaa oikean etuudensaajan Seuranta –työn kommenttiin virhesuorituksen saajan henkilön sukunimen, syntymäajan ja sukupuolen N/M ja sulkee työn. Palautusten käsittelytiimi tekee vakuutuspiirille virhesuorituksen saajalle Toimeksianto-työn. Työn etuus: Muu ja tarkenne: Virhesuoritus. Työhön liitetään pankin kirje (YHV31). Työn kommenttiin kirjataan:

- Tieto siitä, että henkilölle on maksettu virheellisesti toisen henkilön etuutta
- Tiedot virhesuorituksesta; kenen etuutta, mitä etuutta, milloin ja kuinka paljon on virheellisesti maksettu
 - Oikeasta etuudensaajasta kirjataan sukunimi, syntymäaika ja sukupuoli (N, jos nainen ja M, jos mies).

Vakuutuspiiri muuttaa Toimeksianto –työn Seuranta –työksi ja lähettää virhesuorituksen saajalle palautuspyyntökirjeen YHI30 sekä liittää sen työhön. Seuranta-työ asetetaan odottamaan syyllä ”Odottaa muusta syytä”.

Jos virhesuorituksen saaja palauttaa suorituksen, palautusten käsittelytiimi kirjaa rahat oikean etuudensaajan etuusasiaan ja kirjaa vakuutuspiirissä odottamassa olevan Seuranta–työn kommenttiin tiedot palautuksesta ja vapauttaa työn odottamasta. Jos koko virhesuoritus on saatu takaisin, vakuutuspiiri sulkee Oiva-työn.

Jos palautusta ei ole saatu määräajassa, vakuutuspiiri varmistaa palautusten käsittelytiimistä, ettei palautus ole Kelan tilillä kohdentamattomana. Jos ei ole, virhesuorituksen perintä siirtyy perintäkeskukseen. Vakuutuspiiri tekee perintäkeskukselle Toimeksianto-työn ja kirjaa työn kommenttiin tilanteen. Työn tarkenne: Selvitettävä asia ja tarkenteen lisätieto: VHT/tuomion hakeminen. Työ siirretään perintäkeskuksen Tuomiolla perittävät saatavat –työjonoon. Virhesuorituksen perintä jatkuu oikeudellisena perintänä.

1.14.4 Oikeudellinen perintä

Perintäkeskuksessa päätetään perintätoimien jatkamisesta, jos virhesuoritusta ei ole palautettu Kelaan. Jos perinnästä luovutaan, virhesuorituksen saajan Toimeksianto-työ siirretään Maksujenhallintaryhmän Verotus- ja etuustilien korjaukset–työjonoon. Työn tarkenteen lisätiedoksi muutetaan VHT/Luopuminen.

Jos perintätoimia jatketaan, virhesuorituksen saajan Toimeksianto-työ muutetaan Seuranta-työksi ja asiakkaalle lähetetään oikeustoimiuhkainen maksukehotuskirje (YHI31). Ennen kirjeen lähettämistä varmistetaan vielä palautusten käsittelytiimiltä, että raha ei ole palautunut ja kohdentamatta.

Jos asiakas ei tämänkään jälkeen palauta virhesuoritusta, asian osalta laitetaan kanne vireille käräjäoikeuteen (kirjeellä YHV 39). Tuomion antamisen jälkeen perintäkeskus jatkaa mahdollisia perintätoimia ulosoton kautta.

1.15 Ulkomaan perintä

Asetuksen 883/2004 mukainen etuusperintä

Kun toinen EU-asetusta soveltava valtio pyytää Kelaa perimään sen saatavia, Kelan tulee tehdä samat perintätoimenpiteet kuin kansallisessakin perinnässä ja tilittää perittyä saadut varat ulkomaan laitokselle. Perintä voidaan suorittaa joko kuittaamalla tai maksukehotusten/ulosoton kautta kuten kansallisessakin tilanteessa. Tehtävistä toimenpiteistä on annettu erillinen ohjeistus.

EU-asetuksen 883/2004 mukaisen perinnän tietojenvaihto eri valtioiden välillä hoidetaan R-SED –lomakkeilla.

Lue lisää

- Perinnässä käytettävät lomakkeet
- Ulkomaan sosiaaliturvalaitosten tietoja